

PETROL KANUNU

Kanun No: 6326 Kabul tarihi : 07.03.1954 Yayim tarihi : 16.03.1954

BIRINCI KISIM Umumi Hükümler

BÖLÜM : 1 Mülkiyet ve Maksat

MADDE 1- Türkiye'deki petrol kaynaklari Devlet'in hüküm ve tasarrufu altindadir.

MADDE 2- Bu Kanun'un amaci Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarinin Milli menfaatlere uygun olarak, hizla, sürekli ve etkili bir sekilde aranmasini, gelistirilmesini ve degerlendirilmesini saglamaktir.

BÖLÜM : 2 Tarifler

MADDE 3- Bu Kanun'da kullanılan terimlerin delalet ettigi manalar asagida gösterilmistir.

- 1-a) Yerden çıkarilan veya çıkarilabilen mayi veya gaz halindeki bilcümle tabii hidrokarbonlara,
- b) Mayi petrol veya gazla birlikte istihsale elverisli olan veyahut bunlarin içinde erimis bulunan bilcümle asfalt ve diger sulp hidrokarbonlara,(2)
- c) Yukaridaki fıkralarda yazili maddelerden müstak hidrokarbon mahsullerine, PETROL;
- 2- Teksif, kimyevi muamele, tasfiye veya diger usul ve ameliyelerle petrolden istihsal edilen mamul veya yari mamul herhangi bir hidrokarbona PETROL MAHSULÜ,
- 3- İktisadi isletmeye elverisli miktarda bir petrol birikintisini ihtiva ettigi tesbit olunan arz parçasına PETROLLÜ ARAZI,
- 4- Bir petrollü arazinin bulunmasına KESIF,
- 5-a) Petrol arastirmasi ile ilgili olmak üzere arazinin yerden ve havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeosimik ve benzeri usullerle mesaha ve tetkik edilmesine ve -arama sondajlari hariç- lüzumlu ameliye,tecrübe ve jeolojik malumat almak maksadiyla sondajlar yapilmasina JEOLOJIK İSTIKSAF,
- b) Petrol bulmak veya petrollü arazinin vüs'atini tespit etmek maksadiyla tecrübe kuyulari açilmasina ARAMA SONDAJI,
- c) (a) ve (b) fıkralarındaki ameliyelerin hepsine birden ARAMA,
- 6- Bir petrollü arazinin hudutlarinin ve çıkarilabilir petrol varliginin tayini ve petrolün çıkarilmasi maksadiyle sondajlar yapilmasina ve petrollü arazinin teçhiz edilmesine İNKISAF,
- 7- Bir petrollü araziden petrolün çıkarilmasina ve bu petrolün iptidai muamelesine, petrollü arazi dahilinde veya civarında kain depolara, boru hattına veya tasfiyehaneye nakline kadar tabi tutulduğu ameliyelere İSTIHSAL,
- 8 - a) Arama, kesif, inkisaf, istihsal, tasfiye ile petrolün ve petrol mahsullerinin depolanmasına, nakledilmesine ve satilmasına (Petrol mahsullerinin dogrudan dogruya tüketiciye perakende olarak veya tevzi müesseseleri tarafından satisi, satis için gerekli depolama ve nakliye isleri hariç),
- b) Yukari ki ameliyelerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesislerinin; bina, kamp ve diger bilcümle tesislere teçhizatın insasına, kurulmasına ve isletilmesine,
- c) (a) ve (b) bendlerinde sözü geçen ameliyelere müteallik idari faaliyetlere, PETROL AMELİYATI veya sadece AMELIYE,
- 9- Bu Kanun'a göre verilen jeolojik istiksaf müsaadelerine MÜSAADE,
- 10-a) Bu Kanun'a göre verilen petrol arama ruhsatnamesine ARAMA RUHSATNAMESI,
- b) Bir arama ruhsatnamesinin taalluk ettigi sahaya ARAMA SAHASI,
- 11-a) Bu Kanun'a göre verilen petrol isletme ruhsatnamesine İSLETME RUHSATNAMESI,
- b) Bir isletme ruhsatnamesinin taalluk ettigi sahaya İSLETME SAHASI,
- 12- Bir petrol ameliyati ile ilgili araziyi kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarına KULLANMA HAKKI,
- 13- Arama, kesif, inkisaf ve istihsalden baska bir petrol ameliyati yapmak üzere bu Kanun'a göre verilen müsaadeye BELGE;
- 14- Bir belge ile yapilmasina izin verilen bir ameliyat için lüzumlu sahaya BELGE SAHASI,
- 15- Müsaade sahibine ARASTIRICI,
- 16- Arama ruhsatnamesi sahibine ARAYICI,
- 17- İsletme ruhsatnamesi sahibine İSLETMECI,
- 18- Bir müsaadeden veya arama ruhsatnamesinden veya isletme ruhsatnamesinden veya belgeden dogan haklardan herhangi birine PETROL HAKKI,
- 19- Bu Kanun'a göre tayin olunmus bir petrol bölgesine BÖLGE,

- 20- Bu Kanun'un hükümleri dairesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için müracaata açık bulundurulmuş bir sahaya AÇIK SAHA,
- 21- Bir petrol ameliyatının yapılmasında, tecrübeli bir sahistan aynı hal ve şartlar altında beklenebilecek gayret, ehliyet, verimlilik, basiret ve tedbirliğe HÜSNÜNİYET,
- 22- Bir petrol ameliyatının yapılmasında, petrolün, petrol mahsullerinin, hazne enerjisinin, suyun ve diğer minarellerin ziyasına, karışmasına, bozulmasına veya suistimaline sebebiyet veren ve bu ameliyatın hüsnüniyetle yapılmış olması halinde normal olarak vukuuna imkan bulunmayan bir fiil veya ihmale ISRAFA,
- 23- Bir petrol ameliyatının yapılmasında, bu ameliyatın yapıldığı mahalde veya yakınında mesru surette bulunan bir kimsenin ölümüne, maluliyetine veya sıhhatinin bozulmasına sebep olan veya olabilecek mahiyette bulunan ve ameliyatın hüsnüniyetle yapılmış olması halinde normal olarak vukuuna imkan bulunmayan bir fiil veya ihmale TEHLİKELİ FİİL
- 24- İçsuların, karasularının veya uluslararası anlaşmalara veya teamüllere göre petrol ameliyatı amacı ile Türkiye'nin tasarruf edebileceği karasuları dışındaki suların altında aralıklı veya sürekli olarak kalan arazi de dahil olmak üzere Türkiye topraklarına ARAZİ
- 25- a) Petrol hakkı sahibinin Türkiye'de ödemekle yükümlü olduğu Kurumlar Vergisi tevkifatı ile hissedarlar adına tevkif edilmesi gereken Gelir Vergisi hariç, petrolle doğrudan doğruya ilgili vasıtali vergilerle, Gümrük ve resimleri dahil olmak üzere petrolün Türkiye içinde veya dışında en yakın erişilebilir dünya piyasasında evsaf ve izafi ağırlık bakımlarından normal olarak mutad ayarlamalara göre tesbit edilmiş serbest rekabet fiyatına, aynı evsafta petrolün dünya piyasasından Türkiye'de teslim edildiği yere kadar getirilmesi için gerekli bütün giderlerin eklenmesi ile elde edilen meblağı veya erişilebilir dünya piyasası mevcut olmadığı takdirde, petrol hakkı sahibi tarafından Türkiye'de teslim edildiği yerde fiilen uygulanan satış fiyatına PIYASA FİYATI, (Bu fıkrada belirtilen serbest rekabet fiyatı, ihtiyacın devamlı olarak teminine müsait bir piyasada fiilen sağlanabilen fiyattan yüksek olamaz)
- b) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden başka petrolün kuyu basından Türkiye'de teslim edildiği yere kadar getirilmesi için Gelir ve Kurumlar vergileri ile bu vergiler sebebiyle tevkif edilmesi gereken vergilerden gayri vasıtali ve vasıtalisiz vergiler de dahil olmak üzere gereken bircümle masrafların piyasa fiyatından düşülmesi ile elde edilen rakama KUYUBASI FİYATI
- 26- Miadi bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat masrafları ve genel idare giderleri hariç olmak üzere arama maksadıyla yapılan masraflara ARAMA GİDERLERİ
- 27-a) Miadi bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir sene sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda bulunan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu ameliyelere hazırlık için ve bunlara müteferri olarak yapılan bircümle işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal ve malzeme masraflarına SONDAJ FER'İ GİDERLERİ
- b) Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj ferisi giderleri ile ekonomik miktarda petrol verimi olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masraflara YURT EKONOMİSİ YÖNÜNDEN VERİMİ OLMAYAN KUYULARIN AÇILMA GİDERLERİ
- 28- Muayyen bir arazide bir petrol ameliyatı yapmak hakkına karşılık Devlet'e arazi vüs'atine göre ödenen sabit meblağlara DEVLET HAKKI,
- 29- İstihsal olunan petrol üzerinden Devlet'e verilecek hisseye DEVLET HİSSESİ,
- 30-a) Menkul ve gayrimenkul mallara, sinai haklara, menkul kıymetlere ve bunlara taalluk eden her nevi hak ve menfaatlere İKTİSADI KIYMETLER
- b) Petrol hakkı sahibinden Türkiye'deki petrol ameliyatı ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının Vergi Usul Kanunu'na göre hesaplanmış kıymetine SERMAYE MEVCUTLARI ESASI
- c) Vergi Usul Kanunu'nda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj ferisi giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerine SERMAYE MEVCUTLARI
- 31- Petrol dahil, gerek ham, gerek yarı mamul yahut mamul bircümle esya, teçhizat, alet, edevat, makine, nakil vasıtaları, bircümle diğer vasıtalar ve bunlara mütedair yedek parçalara MALZEME
- 32- Bir işletme hakkına dahil petrolü araziden her birine MÜNFERİD SAHA
- 33- 15,5 Santigrad derecesinde ve her santimetre kare basına 1.03 kilogram tazyik altında ölçülen 158,984 litre (42 galonluk bir varil) mayi petrole veya 500 metre küp gaz halinde petrole PETROL BİRİMİ
- 34- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'na BAKAN
- 35- Bu Kanun'un uygulanması ile görevlendirilen kuruluşa PETROL İSLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ,
- 36- Petrol İşleri Genel Müdürü'ne GENEL MÜDÜR,
- 37- 1702 Sayılı Kanun'un 55. maddesi ile kaldırılmıştır.
- 38- Hakiki veya hükmi sahiplere SAHİS,
- 39- Bu Kanun'un tatbik suretini göstermek üzere nesrolunacak Petrol Nizamnamesine NİZAMNAME,
- 40- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne DEVLET,
- 41- Milli ekonominin ihtiyaçlarını, petrol varlığının korunması ve sahanın verimi göz önünde bulundurularak Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne her bir kuyu itibarıyla ekonomik olduğu kabul ve tesbit edilecek 24 saatlik verime EKONOMİK MİKTARDA PETROL
- 42- Türk Silahlı Kuvvetleri ve Türkiye'nin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerinin ve Türkiye'deki

tasfiyehanelerin petrol tasfiye etmeleri için kullandıkları petrol ve Türkiye hudutları ve karasuları dahilinde her türlü yabancı kara, deniz ve hava vasıtalarına verilen petrolün tümüne " memleket ihtiyacı";

BÖLÜM : 3

Takdire Esas Olan Kıstaslar

MADDE 4- Petrol hakkı iktisabi için yapılan bir talebin kabul veya reddedilmesinde:

1- Talebin milli menfaatlere ve bu Kanun'un maksadına uygun bulunup bulunmadığı;

2- Talibin;

a) Tatbik olunan Kanun ve nizamnamelere ve talimatlara riayetkarlığı;

b) Bu Kanun'un maksadına uygun bir surette çalışacağı hususunda karine olabilecek evvelki faaliyetleri;

c) Benzeri ameliyatın yürütülmesindeki tecrübesi;

d) Tasarlanan petrol ameliyatını yürütmek hususundaki mali iktidari;

3- Yukarıdaki fıkralara göre aynı derecede kabule sayan bulunan müracaatlar arasında tercih yapılırken müracaat sırası; Nazara alınır.

BÖLÜM : 4

Memnuiyetler ve Hususi Kayıtlar

MADDE 5-a) Bu Kanun'a göre müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge alınmadan hiçbir petrol ameliyesi yapılamaz.

b) Baska bir kanuna göre bir asfalt veya diğer bir sulp hidrokarbon yatağı için verilmiş herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol ameliyatı yapmak veya bir ameliyeye müdahale etmek hakkını vermez

MADDE 6- Petrol ile ilgili; müsaade, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi alma hakkı Devlet adına, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına aittir. Ortaklık bu hakkı bizzat veya idaresine ve sermayesine hakim olduğu uzman kuruluşlar aracılığı ile kullanır veya bu Kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredebilir.

Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermayelerinde kamu payı bulunanlar dahil, sermaye şirketlerine veya yabancı Devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi verilebilir.

Kuruluş amacına uygun olmak şartıyla, yukarıda belirtilen tüzel kişilere, ülke ekonomisine yararlı olması halinde, Bakanlar Kurulu kararıyla belge verilebilir. Ancak yürürlükteki mevzuat çerçevesinde yapılan özelleştirme uygulamaları sonucu, özelleştirilen kuruluşun devri halinde söz konusu belge, kuruluşu devralan özel hukuk tüzel kişilerine devredilmiş sayılır ve belgenin tescili ile bu husustaki diğer işlemler Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce yapılır.

MADDE 7- Aşağıdaki yerlerde Bakan'ın mahsus müsaadesi olmadan petrol ameliyatı yapılamaz

1- Devletin hudutlarından 5 kilometre mesafe dahilinde veya askeri yasak bölge içinde,

2- Tarihi veya dini bir yer veya tesise, petrol ameliyatıyla ilgisi bulunmayan bir yapıya, bir su tesisine, bir yol veya umumi geçide 60 metre mesafe dahilinde,

3- Bir şehir veya kasaba belediye imar sahisi dahilinde.

MADDE 8- Müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge, sahibine bu Kanun'la veya başka bir kanunla girmesi veya bulunulması memnu olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkı vermez.

MADDE 9-1- Müracaat sahibi, ameliyat esnasında vukuu melhuz zarar ve ziyani ve bu Kanun'a göre ödemek mecburiyetinde kalacağı her türlü meblağları karşılamak üzere, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce tesbit edilecek makul miktarda teminat vermedikçe, müsaade, arama ve işletme ruhsatnamesi veya belge alamaz.

2- Bakan, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün teklifi üzerine, petrol hakkı sahibinin yatırmış olduğu teminatın degistirilmesini veya makul nispette çoğaltılmasını isteyebilir. Bu talebe Bakan'ın tayin edeceği makul müddet içinde uymayan petrol hakkı sahibine yeniden 90 günlük bir mühlet verilerek bu mühlet zarfında talebe uymadığı takdirde sahip olduğu müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belgenin nihayetleneceği bildirilir.

MADDE 10- Petrol hakkı sahibi petrol ameliyatında veya bu ameliyat dolayısıyla israf veya tehlikeli fiil yapmamaya veya bunların yapılmasına mahal vermemeye mecburdur.

MADDE 11- Bir petrol ameliyatını tehdit eden bir hal hasil olduğu takdirde, tehdit altında bulunan petrol hakkı sahibi derhal Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nü ve bundan müteessir olabilecek diğer petrol hakkı sahiplerini haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir.

BÖLÜM : 5
Milli Menfaatin Korunması

MADDE 12-1- Yabancı devletlerin doğrudan doğruya veya dolayısıyla idaresinde müessir olabilecekleri miktarda veya şekilde mali ilgileri veya menfaatleri bulunan hüküm sahipleriyle yabancı bir devlet için veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahıslar

- a) Petrol hakkına sahip olamazlar ve petrol ameliyatı yapamazlar;
- b) Petrol ameliyatına lüzumlu menkul ve gayrimenkul emvali satın alamazlar, bunlara sahip olamazlar veya bunlar üzerinde hak veya menfaat tesis edemezler;
- c) Bir petrol ameliyatına müteferri veya onun bir kısmını teşkil eden tesisleri kuramaz veya işletemezler.

2- Bakanlar Kurulu kararıyla bu hükme istisna tanınabilir. Bu karar aleyhine 1 inci fıkradaki şahıslar tarafından adli ve idari kaza mercilerine müracaat olunamaz

MADDE 13-1. Petrol hakkı sahipleri, 1 Ocak 1980 tarihinden sonra keşfettikleri petrol sahalarında ürettikleri ham petrol ve tabii gazın tamamı üzerinden, kara sahalarında % 35 ini ve deniz sahalarında %45 ini ham veya mahsul olarak ihraç etmek hakkına sahiptirler, geri kalan kısım ile 1 Ocak 1980 tarihinden önce bulunmuş sahalardan üretilen ham petrol ve tabii gazın tamamı ve bunlardan elde edilen petrol mahsulleri memleket ihtiyacına ayrılır.

Petrol hakkı sahiplerinin ürettikleri ham petrol ve tabii gazdan memleket ihtiyacını karşılamak üzere ayrılan kısma piyasa fiyatı uygulanır. Piyasa fiyatının tesekkülüne esas olan ve bu Kanunun 3 üncü maddesinin 25 inci fıkrasında zikredilen unsurları ve uygulama esaslarını tesbite Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulu bu yetkiyi gerektiğinde Bakanlara devredebilir.

Petrol hakkı sahibince kendi petrolü için talep ettiği piyasa fiyatına esas olan serbest rekabet fiyatı Bakanlıkça bu esaslar dahilinde değerlendirilerek onaylanır. Dünya serbest rekabet fiyatları değiştiğinde bu işlem tekrarlanır.

Ülkede petrol mahsullerinin fiyatlarının tesekkülüne esas olan unsurların ve uygulama esaslarının belirlenmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2- Bakan mevcut kuyulardan kafi miktarda petrol istihsal etmelerini petrol hakkı sahiplerinden isteyebilir. Bununla beraber hiç bir petrol hakkı sahibi;

- a) Kuyulardan en iyi verimle azami istihsal nispetinden fazla istihsal yapmakla,
- b) Diğer petrol müstahsillerinden istenilenden daha büyük nispette istihsalini artırmakla mükellef tutulamaz.

Ancak milli emniyet veya hakkaniyetin gerektirdiği veya israfı önlemenin emrettiği nispette, Bakanlar Kurulu kararıyla, bu kaideden inhihaf edilebilir

İKİNCİ KISIM
İdare

BÖLÜM : 1
Nizamname

MADDE 14- Bu Kanun'un tatbik suretini göstermek üzere bir Nizamname yapılır. Bu Nizamname, aşağıdaki hususları da ihtiva eder:

- 1- İdare makamlarına müracaat ve itirazların yapılmasında, rapor ve vesikaların verilmesinde riayet olunacak müddet ve usuller.
- 2- Bu vesikalardan lüzum görülenlerin mahiyetleri ve ihtiva edeceği hususlar,
- 3- Resmi Gazetede nesredilecek mevzuat ve bu ilanların yapılmasında riayet olunacak müddet ve usuller.
- 4- Petrol sicilinin ne suretle tutulacağı, kayıtların ne suretle tashih, tadil ve terkin edileceği.
- 5- Müracaat, itiraz, kayıt ve ilana müteallik diğer hususlar.

MADDE 15- Nizamnameye uygun olmayan müracaat, itiraz, rapor ve vesikalar sahibine bir hak temin etmez. Ancak bunların Nizamnameye uygun olmamaları bazı maddi hatalarla malul bulunmalarından ileri geliyorsa, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü bu hataların düzeltilmesine müsaade eder.

MADDE 16- 1702 sayılı Kanun'un 55. maddesi ile kaldırılmıştır.

BÖLÜM : 2
Teskilat

MADDE 17- Bu Kanun'un ve petrol mahsulleri ile ilgili diğer mevzuatın tatbiki ile görevli, katma bütçeli ve tüzel kişiliği haiz olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı bir PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ kurulmuştur.

MADDE 18- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü, bir Genel Müdür'ün idaresi altında merkez kurulusu ile merkez kurulusu disinda bölge müdürlüklerinden tesekkül eder.

Merkez kurulusu, Genel Müdür'ün idaresi altında Genel Müdür Basyardimcisi ve yardimcileri ile Teftis Kurulu Baskani ve müfettislerden; yeteri kadar teknik, hukuk ve ekonomi müsavirlerinden; basmühendisler ve mühendislerden, jeologlardan, jeofizikçilerden ve uzmanlar ile ekonomistlerden, müdürler, kontrolörler ve diger memurlardan tereküb eder.

Bölge kurulusu merkez kurulusuna bagli olup, Genel Müdür'ün teklifi ve Bakan'in onayi ile münasip yerlerde kurulur. Her bölge müdürlüğü bir Müdür'ün idaresi altında müdür muavinleri ile teknik ve idari elemanlardan teskil olunur.

Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nde sözleşmeli personel istihdami caizdir. Ancak; hangi hizmetlerin sözleşme ile yürütülecegi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanligi'nin teklifi üzerine Maliye Bakanligi ile Devlet Personel Dairesi'nin mütalaasi alınmak suretiyle Bakanlar Kurulu'nca tesbit olunur.

MADDE 19-1- Petrol Isleri Genel Müdürü Bakan'in inhasi üzerine Bakanlar Kurulu karari ile tayin olunur.

2- Genel Müdür Yardimcileri, müsavirler ve müdürler Genel Müdür'ün inhasi üzerine Bakan, Muhasebe Müdürü ve memurlari Maliye Bakanligi ve diger memurlar Genel Müdür tarafından tayin edilirler.

3- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü Disiplin Komisyonu, Genel Müdür'ün Baskanligi altında, Genel Müdür Yardimcileri, sube müdürleri ve Hukuk Müsavirleri'nden tesekkül eder. Bu komisyon, Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nce tayin edilmiş memurlara taalluk eden disiplin isleriyle mesgul olur. Bakan tarafından tayin edilmiş memurlara taalluk eden disiplin isleri Bakanlik Disiplin Komisyonu'nca incelenir.

MADDE 20- Genel Müdür bu Kanun hükümleri dairesinde bilcümle müsaade, arama ruhsatnamesi, isletme ruhsatnamesi, belgeleri vermeye selahiyetlidir ve bu Kanun'a göre yapilmasi lazim gelen teblig, ilan ve tescil islerinden mes'uldür. Ancak, 4. maddenin 1.fikrasindaki hususlarin takdiri Bakan'a aittir.

MADDE 21- 1702 sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldirilmistir.

MADDE 22- 1702 sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldirilmistir.

MADDE 23-1 Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nün gelirleri:

a) Devlet bütçesinden yapilacak yardimlardan,

b) Petrol hakki sahiplerinin ödeyecekleri Devlet haklarindan tereküb eder.

2- Birinci fikranin (a) ve (b) bendlerinde yazili gelirler her yıl Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nün Bütçe Kanunu'na bagli (B) isaretli cetvelinde gösterilir.

BÖLÜM : 3

Koordinasyon

MADDE 24-1- Diger bir makamın yetki alanina giren bir hususu da ihtiva eden bir müracaat hakkında karar almadan önce Bakanlik ilgili merciin muvafakatini alır. Ilgili merciler Bakanlar tarafından bu madde ile ilgili olarak yapilan talepleri öncelik ve ivedilikle incelemeye ve iki ay içinde sonuçlandırmaya mecburdurlar. Bu süre içerisinde sonuçlandırılmayan taleplere muvafakat verilmiş sayilir.

2- Bu Kanun'un tatbikiyle ilgili bulunan Bakanliklarin mümessilleri Petrol Isleri Genel Müdürü'nün baskanliginda, Bakan'in tayin edecegi tarihlerde toplanarak Kanun'un 2.maddesinde yazili maksadi temin için alınmasi gereken tedbirleri tayin ve tesbit ederler.

3- Petrol Hakki sahibi Türkiye Petrolleri Anonim Ortakligi Bakan'in gösterecegi lüzum üzerine petrolle ilgili incelemelerle petrol ameliyatının denetiminde Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'ne yardimci olmakla yükümlüdür.

BÖLÜM : 4

Itiraz Haklari ve Tahkikat Usulleri

MADDE 25- Müracaat ve petrol hakki sahibi, Petrol Isleri Genel Müdürlüğü tarafından alınan ve müracaat, müsaade, arama ruhsatnamesi, isletme ruhsatnamesi veya belgeden dogan haklarina tesir eden kararlara karsi bu Kanun hükümleri dairesinde teblig tarihinden itibaren yirmi gün içinde Bakana itiraz edebilirler.

MADDE 26- Bu Kanun'un hükümlerine göre iktisab edilmiş veya edilebilecek olan bilcümle haklarda müracaat veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflarin Petrol Isleri Genel Müdürlüğü tarafından müzakere ve sulh yolu ile halline çalisilir. Ihtilaflarin bu yolla halline imkan bulunmadigi takdirde ihtilaflı konu Bakan'a intikal ettirilir.

MADDE 27-1- Bakan ve Genel Müdür bu Kanun'un kendilerine verdiği görevi yaparken lüzumlu gördükleri her türlü soruşturmaya yapmaya, delilleri tetkike ve soruşturma ile ilgili petrol müesseselerinin bütün işlem, hesap ve kayıtlarını tetkike, petrol ameliyatı ve tesisatını denetlemeye yetkilidirler.

2- Tahkikatta takip edilecek usul, Nizamname ile tayin olunur.

3- Bakan ve Genel Müdür lüzumlu gördükleri taktirde tahkikati aleni olarak yapabilirler.

4- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 28- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 29- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 30- Bakan kendisine itiraz yolu ile intikal eden ihtilafları en çok yirmi gün içinde karara bağlar ve Bakanın bu kararı en çok on gün içinde ilgililere teblig olunur.

MADDE 31- Bu Kanun hükümleri dairesinde itiraz etmek ve Danistay'da dava açmak süresi kararların tebliği tarihinden itibaren yirmi gündür. Danistay bu davaları öncelik ve ivedilikle karara bağlar.

MADDE 32-1- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün petrol hakkı ile ilgili olup kesinleşen kararlarının on bes gün içinde Resmi Gazete ile ilan edilmesi zorunludur.(1)

2- Bakan kararlarına karşı petrol hakkı sahibi tarafından vaki itiraz ile birlikte tehir-i icra talep edildiği takdirde Devlet Surası bu talep hakkında en geç bir hafta zarfında kararını verir.

3- Petrol hakkı sahibi aleyhindeki nihai karar muktezasının yerine getirilmesi vakte muhtaç olan hallerde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından alakaliya münasibe mehil verilir.

BÖLÜM : 5

Mükellefiyetlerin Kaldırılması ve Tevsii

MADDE 33-Petrol hakkı sahibinin talebi üzerine Genel Müdürlük müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belgenin ifasını emrettiği veya kanunen yapılması gerekli olan petrol ameliyatını, haklı ve makul sebeplerin ortaya çıkması halinde 6 ay süre ile uzatabilir. Uzatma sebeplerinin ortadan kalkması veya kısmen varid olmadığının anlaşıldığı halinde Genel Müdürlük verilen süreyi kısaltabilir veya büsbütün kaldırabilir. Yapılan uzatmalar arama ve işletme ruhsatnamesi veya Belgenin bu Kanun'a göre tesbit edilmiş bulunan azami müddetinin uzatılmasını gerektirmez.

BÖLÜM : 6

Tescil ve İlan

MADDE 34-1- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, bir petrol sicili tutar. Bu sicil alenidir.

2- Petrol siciline Nizamname hükümleri dairesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir:

a) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve belge iktisabi maksadıyla bu Kanun'a uygun olarak yapılan biçümle talepler,

b) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi, belgeler ve bunlardaki değişiklikler; bunların ve müsaadelerin her ne suretle olursa olsun nihayetlenmeleri,

c) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve belgeler ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar,

d) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve belgelerin ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak türlü takyidler.

e) Nizamname'de petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

3- Bu maddeye göre petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri tatbik olunmaz.

MADDE 35- 34. maddenin 2. bendinin (c) ve (d) fıkralarında yazılı olan hususların kabul ve tescili talebi, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından derhal ele alınır. Talep petrol ameliyatının daha çabuk veya daha verimli yürütülmesi veya petrol hakkı sahibi tarafından kifayetli veya munzam kaynak temin edilmesi maksadına matuf ise müracaat tarihinden itibaren 60 gün zarfında bir karara bağlanır.

MADDE 36-1- Arama ve işletme ruhsatnameleri ve belgeler ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme sahasının herhangi bir parçasına taalluk edenleri petrol siciline kaydedilmekle beyi, rehin vesaire gibi gayrimenkuller üzerinde yapılabilecek akidlere, bu Kanun'da yazılı şartlar dairesinde mevzu olabilirler.

2-a) Bir petrol hakkının kullanılmasını icap ettiren ve usulü dairesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkının sümülü nispetinde petrol hakkı sahibinin haklarına malik ve onun vecibeleriyle mükellef olur.

- b) Bir arama veya isletme ruhsatnamesi veya belgenin veya bunlardan dogan petrol haklarindan herhangi birinin hissedarlari, hisseleri nispetinde, bu Kanun'un bahsettigi haklara sahip ve tahmil ettigi vecibelerle mükellef olur.
- 3- Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere 34.maddenin 2.bendinin (c) ve (d) fıkralarında yazili olan haklardan ve takyidlerden hiçbirisi Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nce kabul ve petrol siciline kaydedilmedikçe Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'ne ve üçüncü sahiplara karsi hüküm ifade etmez.
- 4- a) 1 ve 2 numarali fıkralar hükümlerinin tatbik edilecegi petrol haklari,
b) 2 numarali fıkroda yazili hak sahiplerini ve hissedarlari temsil edecek mümessile ve bu hak sahiplerinden veya hissedarlardan birinin vecibe ve mükellefiyetlerini yerine getirmemesinin diger hak sahipleri ve hissedarlar hakkında tevliid edecegi neticelere ait hükümler Nizamname'de gösterilir.

- MADDE 37-** 1- Tasfiyehane ve boru hatlari belgeden ayri olarak herhangi bir tasarrufa mevzu olamazlar.
2- Bunlar bir taraftan tapu siciline, bir taraftan da petrol siciline kaydedilirler. Tasfiyehane ve boru hatlari, sahibinin veya Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nün lüzumlu vesaiki vermek suretiyle yapacagi talep üzerine Tapu Sicil Muhafizliginca tescil edilirler. Sicile bunlara ait herhangi bir tasarrufun Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nün izni bulunmadikça kaydolunamayacagi serhi de verilir.
3- Tapu siciline kaydedilen tasfiyehane ve boru hatlarinin petrol siciline kaydından ayrica harç alınmaz.

MADDE 38-1- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü

- a) Nizamname ve tadillerini,
b) Bölgelerin tayin ve tadillerini,
c) Açık sahalarin tesbit, tadil ve kapanmalarini,
d) 1702 sayili Kanun'un 55. maddesi ile kaldırilmistir.
e) Genel Müdür'ün tayinini,
f) 1702 sayili Kanun'un 55. maddesi ile kaldırilmistir.
g) Müsaadeye taalluk edenler hariç olmak üzere müracaatlar hakkında verilen kararlarini,
h) Bir arama veya isletme ruhsatnamesinin veya belgenin verildigini, tadil veya devrolundugunu, bunlarin ve müsaadenin nihayetlendigini, arama ve isletme ruhsatnameleri ve belgeler üzerinde tesis olunan diger haklari ve takyidleri,
i) 1702 sayili Kanun'un 55. maddesi ile kaldırilmistir.
j) Bu Kanun'un ve Nizamname'nin nesrini emrettiği diger herhangi bir hususu, Resmi Gazetemde ilan eder.
- 2- Resmi Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanun'un veya Nizamname'nin hususi tebligati amir hükümleri mahfuzdur.
- 3- Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun nesir tarihi; bu ilanda aksine sarahat bulunmadikça mer'iyet tarihi olarak itibar olunur. Kendilerine hususi tebligat yapılmamis sahiplar için arama veya isletme ruhsatnamelerinin baslangiç, temdid ve nihayet bulma tarihleri de bu husustaki kararlarin nesir tarihleridir.

BÖLÜM : 7

Sahsin Tescili ve Tebligat

- MADDE 39-1-** Bu Kanun'a göre hak talep eden hükmi sahis, Türkiye'de adres göstermeye mecburdur. Bunu yapmayana müsaade, arama ve isletme ruhsatnamesi veya belge verilmez.
- 2- Arastirici, arayici, isletmeci veya belge sahibi:
a) Müsaadeyi, arama ve isletme ruhsatnamesini veya belgeyi elde ettigi tarihten itibaren 30 gün zarfinda Türkiye' de mukim bir mümessil ve bunun kanuni ikametgahini,
b) Vuku bulduklari tarihten itibaren 30 gün içinde ikametgah ve mümessil degisikliklerini, Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'ne bildirmeye mecburdur.
- 3- 2 nci fıkroda yazili hususlar petrol siciline kaydedilir.
- 4-a) Anonim ve sermayesi eshama munkasim olsun veya olmasin, bu Kanun'a göre bir petrol hakki iktisab eden ecnebi tabiyetini haiz bir sirket 30 Tesrinisani 1330 tarihli ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim sirketlerle ecnebi sigorta sirketleri hakkındaki " Kanun-i Muvakkat'in 1,3,4,5,6,7,10,11 ve 13"üncü maddelerine ve 1 nci ve 4 üncü maddeleri dolayisiyla 12 nci maddesine tabidir.
b) Ancak bu Kanun'i muvakkat'in 1 nci maddesinde tadad edilen evrakin tasdikli suretlerinin sirketin iktisab ettigi petrol hakkinin yürürlüğe girdigi tarihten itibaren 6 ay içinde Petrol Isleri Genel Müdürlüğü vasitasiyla Ekonomi ve Ticaret Bakanligi'na tevdi edilmesi lazimdir.
- 5- Bu maddenin 2 nci fıkrasinin (a) bendine ve 4 üncü fıkrasina göre gösterilecek mümessilin ayni sahis olması lazimdir.

MADDE 40- 39ncu maddeye göre:

- 1- Petrol siciline tescil edilmiş adreste mümessile yapılan tebligat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır.
- 2- Adreste vuku bulan değişiklik hemen bildirilmediği ve yenisi de tebligat memurunca tesbit edilemediği takdirde tebligat olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapisına, diğer bir nüshası da Genel Müdürlük'te herkes tarafından görülebilecek bir yere asılır ve eski adresin kapisına asılma tarihi tebligat tarihi sayılır. Bundan sonra tebligatlar, yeni adres bildirilmediği müddetçe, yalnız Genel Müdürlük'te herkes tarafından görülebilecek bir yerdeki ilan tahtasına asılmak suretiyle yapılır.
- 3- Adres gösterilmemişse, her türlü tebligat, tebligat evrakı Genel Müdürlük'te herkes tarafından görülebilecek bir yerde 95 saat asılı bulundurulmak suretiyle yapılır. (1)
- 4- Yukarıdaki durumlar dışında Genel Müdürlükçe bu Kanun'a göre yapılacak her türlü tebligat hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

BÖLÜM 8

Kayıtlar, Raporlar ve Teftis

MADDE 41- Petrol hakkı sahibi:

- 1- Nizamname'nin emrettiği kayıtları ve hesapları tutmaya
- 2- Nizamname'de tesbit olunacak hal ve şekillerde numuneleri saklamaya,
- 3- Ameliyatın mahiyet, sumul ve neticelerine ait malumatı numunelerle birlikte Nizamname'de tesbit olunan müddette, şekilde ve kifayette Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne tevdi, mecburdur.

MADDE 42-1- Bu Kanun'u uygulamakla görevli olanlar veya bunların temsilcileri petrol ameliyatını, ameliyat esnasında elde edilen verileri ve numuneleri, bircümle belgeleri ve muhasebe kayıtlarını denetlemeye, kontrol etmeye ve gerekli gördükleri verileri ve numuneleri ve herhangi bir kaydın, hesabın, raporun ve belgenin suretini almaya ve petrol ameliyatının normal seyrini aksatmaksızın muayene ve tecrübeler yapmaya yetkilidirler.

2- Petrol hakkı sahibi, birinci fıkra gereğince selahiyetlerini kullandıkları sırada vazifelilere yardım etmekle mükelleftir.

MADDE 43-1- Bu Kanun hükümlerine göre görevli kimseler, görevleri sebebiyle, öğrendikleri petrol ameliyesine ilişkin sırlarla, mali ve petrol faaliyeti ile ilgili teknik mahiyetteki sırları, petrol hakkı sahibinin rızası olmadıkça, petrol hakkının devami süresince gizli tutmakla yükümlüdürler.

Petrol hakkı sahibinin petrol endüstrisinin her safhasında elde ettiği tecrübe ve yaptığı işlem ve kurduğu iş münasebetlerini ve benzerlerini ilgilendiren ve yalnız petrol hakkı sahibi ile, birlikte çalıştığı kimselerce bilinen ve umuma veya her halde ilgili petrol endüstri kolunda çalışanların büyük çoğunluğunca bilinmeyen her türlü teknik, ticari ve mali bilgiler sır teskil ederler. Vergi Usul Kanunu'ndaki özel hükümler saklıdır.

2- Genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgilerle kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

MADDE 44- Bu Kanunun dairesinde elde edilen malumattan gizli tutulması gerekenlerin dışında kalanlar herkese açık bulundurulur. ve Nizamname'de gösterilmiş ise petrol siciline kaydolunur.

BÖLÜM : 9

Bölgeler ve Açık Sahalar

MADDE 45-1- Türkiye bu Kanun bakımından Bakanlar Kurulu kararıyla müteaddid bölgeye ayrılabilir. Bölgeler tadil ve bölge taksimatı yeniden tayin edilebilir. Bir bölge üç milyon hektardan aşağı olamaz.

2- Bir Bölge Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye açılabilir veya açık bir saha tadil edilebilir veya kısmen veya tamamen kapatılabilir.

Bir bölgenin arama veya işletmeye kısmen veya tamamen kapalı olması, o bölgenin uzantısını teskil eden ve Türk karasuları dışındaki sularda arama veya işletme ruhsatnamesi verilmesine engel olmaz.

Karasuları dışında denizlerde arama ve işletme ruhsatnamesi verilmesinde ve bu ruhsatlarla ilgili süreler ve yükümlülükler konusunda uygulanacak hukuki rejim Bakanlar Kurulu tarafından tesbit olunur.

3- Yukarıdaki fıkralara göre verilen kararlar mükteseb hakları ihlal edemez.

4- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı kapalı bölgelerde de Bakanlar Kurulu'nun izni ile petrol ameliyatı yapabilir. Askeri yasak bölgelerde yapılacak aramalarla ilgili müsaade verilmeden önce Genel Kurmay Başkanlığı'nın izni alınır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Arama ve İstihsal

BÖLÜM : 1

Müsaade

MADDE 46-1- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü, jeolojik istiksafatda bulunmak için, vaki talebi Kanun'a uygun bulduğu taktirde, talepnamelede gösterilen arazinin tamamı veya bir kısmı üzerinde, inhisari tazammun etmemek kaydıyla muayyen müddetle gereken müsaadeyi verebilir.

2- Bu talep, büsbütün reddolunabileceği gibi, Petrol Isleri Genel Müdürlüğü tarafından konulacak kayıt ve şartlarla ve müsaadenin müddeti de tesbit olunarak is'af edilebilir.

3- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü müsaade talebi hakkındaki kararını, müracaat tarihinden itibaren altmış gün içinde vermeye mecburdur.

MADDE 47-1- Bir arastirici petrol ameliyatı yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rizası olmadan sondaj veya jeofizik etüdülerin yapıldığı yerlere giremez veya diğer bir petrol hakkı sahibinin ameliyatı ile tedahül eden faaliyette bulunamaz.

2- Bir arastirici, müsaadenin şartları ve tahditleri ve 1 nci fıkradaki kayıtlar dairesinde müsaadenin taalluk ettiği saha içinde jeolojik istiksaf yapabilir.

MADDE 48- Muayyen bir mahalde ameliyatı nihayetlenmiş bulunan bir arastirici, Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nün aksine emirleri olmadıkça, araziye ve üzerindeki her şeyi mümkün olan sür'atte ve mertebede bu ameliyata baslamadan önceki vaziyete ifrag etmekle mükelleftir. Bu mükellefiyeti yerine getirmekten imtina eylerse, bunu Petrol Isleri Genel Müdürlüğü arastiricinin nam ve hesabına yapabilir.

MADDE 49- Bir arastirici, üzerinde ameliye yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan sahsa, araziye ika ettiği zararı ve bu sahsin mahrum kaldığı makul kari ödemekle mükelleftir.

BÖLÜM : 2

Arama Ruhsatnamesi

MADDE 50- Bu kanun hükümlerine tabi olmak kaydıyla bir arama ruhsatnamesi, sahibine, arama sahasında:

1- Jeolojik istiksaf yapmak,

2- Kendi petrol imkanlarını tesbit maksadıyla, arama sahası dışında müsaade sahibi imis gibi jeolojik istiksafatda bulunmak,

3- Inhisari tazammun etmek üzere arama veya inkisaf sondajı yapmak ve bu sahadan petrol istihsal etmek,

4- Bir kesfi müteakip işletme ruhsatnamesi talebinde bulunmak, haklarını verir.

Su kadar var ki, verilecek arama ruhsatnamesine, Kanun'un maksadına uygun şekilde, ameliye ile ilgili kayıt ve şartlar konabilir.

MADDE 51-1- Arama ruhsatnamesi almak isteyen bir hüküm sahibi, Nizamname hükümlerine uygun olarak Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'ne bir talepname ile müracaat eder. Talepnameye, ruhsatname harcının ödendiğini gösteren makbuz da bağlanır.

2- Arama ruhsatnamesi bir arastirici tarafından talep edilmişse , bu talep Kanun'a ve Nizamnameye uygun olup olmadığina göre kabul veya red olunur.

3- Arama ruhsatnamesi arastirici olmayan bir hüküm sahibi tarafından talep edilmişse, bu talep, Kanun'a ve Nizamnameye uygun olduğu takdirde dahi reddedilebilir.

MADDE 52-1- Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan arama ruhsatnamesi müracaatlarının muhtevasi ilk müracaati takiben dört is günü gizli tutulur.

a) Bu süre içinde aynı arazi parçasını kısmen veya tamamen ihtiva eden başka bir veya birden fazla müracaat yapılmışsa bu müracaatlar aynı günde yapılmış sayılarak Genel Müdürlükçe bu Kanunun 4 üncü ve 51 inci maddeleri çerçevesinde değerlendirilir.

b) Birinci müracaati takiben dört is günü içinde aynı arazi parçasının tamamı veya bir kısmı için başka bir arama ruhsatnamesi müracaati yapılmamışsa talep Genel Müdürlükçe 4 ve 51 inci maddeler dikkate alınarak karara bağlanır.

c) Birinci müracaati takiben dört is gününden sonra yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen veya tamamen ihtiva eden arama ruhsatnamesi müracaatları değerlendirmeye tabi tutulmaz.

2- Reddedilen arama ruhsatnamesi müracaat sahasına veya terkedilen bir arama sahasına, red veya terk keyfiyetinin kesinleşip Resmi Gazetemde ilanını takiben yapılacak müracaatlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

3- Usulüne uygun olarak yapılmış olan müracaatlar Genel Müdürlükçe en geç üç ay içinde sonuca bağlanarak Bakanlık sunulur. Bakan bu Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci bendi ve 20 nci maddesi hükümleri dahilinde takdir hakkını kullanarak gerekli kesin karar en geç yirmi gün içinde verir.

MADDE 53-1- Bir arama sahası 50.000 hektardan fazla olamaz.

2- Bir bölgede bir tüzel kişi aynı zamanda en fazla sekiz arama ruhsatnamesine sahip olabilir. Ancak, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, toplam ruhsat adedi petrol arama bölgesi sayısının on katını asmamak kaydıyla, her bölgede en çok oniki adet arama ruhsatı alabilir.

3- Hiçbir hükmi şahıs 1. ve 2. fıkralarda yazılı tahditleri doğrudan doğruya veya dolayısıyla bertaraf edecek şekilde diğer bir hükmi şahıs ile anlasamaz.

4- Kanuni süresi sona eren veya terk edilen bir arama ruhsatnamesinin kapsadığı arama sahası için, aynı tüzelkisi tarafından bir yıl içinde yeniden müracaatta bulunulamaz.

MADDE 54- Arama sahaları simal-cenup ve sark-garp istikametindeki doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların en ve boy nisbeti diğer sahalarla komsulugu ve birleşimi bakımından Nizamname hükümlerine uygun olması lazımdır.

MADDE 55-1- Bir arama ruhsatnamesinin süresi dört yıldır.

2- Bir bölge dahilinde arama sahalarının herhangi birinde bu Kanun hükümlerine riayet etmek suretiyle ve hüsnüniyetle aramaya devam eden bir arayıcının o bölgedeki arama ruhsatnameleri süresi ihtiyaca göre iki yılı asmamak üzere uzatılabilir.

Ancak, ikinci yılın sonunda arayıcının çalışmalarını kesif ihtimalini doğuracak durumda ise uygun bir programla uzatma talebinde bulunması halinde, Bakanlar Kurulu teminat karşılığında süreyi iki yıla kadar daha uzatabilir. Teminatın cinsi ve miktarı Bakanlar Kurulu tarafından tesbit edilir. Programda öngörülen hususların yerine getirilmemesi halinde teminat hazineye irat kaydedilir.

3- Bu madde hükümlerine göre yapılan uzatmalar dahil 4 üncü fıkra hükmü müstesna olmak üzere bir arama ruhsatname süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren sekiz yıldan fazla olamaz.

4- Bir arayıcı kendi arama sahasında bir kesif yaptığı takdirde Genel Müdürlük, 3 yılı asmamak üzere arayıcının petrolü araziye tesbit etmesine imkan verecek yeterli bir zamana kadar ruhsatname süresini uzatabilir.

5- Yukarıda belirtilen süreler deniz aramalarında yüzde elli oranında arttırılabilir.

MADDE 56- Arayıcı, her arama sahası için Devlet Hakkı ödemekle yükümlüdür. Devlet hakkı, arama sahasının hektarı başına yilda;

1,2,3 üncü yıllar için; 400

4 ve 5 inci yıllar için; 800

5 inci yıldan sonra her yıl için 1200 Türk Lirası'dır.

Bakanlar Kurulu, bu miktarları on katına kadar arttırabilir.

Arayıcının bir yıl zarfında fiilen yaptığı jeolojik araştırma ve sondaj masrafları o yıl içinde ödeyeceği toplam Devlet hakkından tenzil edilir. Ancak, tenzil edilecek miktar toplam Devlet hakkının yüzde ellisinden fazla olamaz.

Yukarıda belirtilen Devlet Hakkı deniz aramalarında su derinliği ve çalışma şartları gözönüne alınarak Bakanlıkça yüzde elli oranına kadar azaltılabilir.

MADDE 57- Arayıcı, ruhsatnamesinin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde arama sahası dahilinde aramaya veya bu sahanın petrol imkanlarını tesbit maksadıyla saha dışında jeolojik istiksaf yapmaya başlamakla ve ruhsatname müddetince aramaya hüsnüniyetle devam etmekle mükelleftir.

MADDE 58-1- Arayıcı, aynı bölgeye dahil arama sahalarının herhangi birinde o bölgeye ait en eski ruhsatnamesinin tarihinden itibaren en geç üç yıl içinde arama sondajlarına başlamaya mecburdur. Bu süre Bakanlar Kurulunca cinsi ve miktarı saptanacak teminat karşılığında, en çok bir yıl daha uzatılabilir.

Arayıcının mükellefiyetini yerine getirmemesi halinde teminat hazineye irat kaydedilir.

2- Bir bölgedeki arama sahalarından birinde bir kesif yapan arayıcı, kesfi takip eden 1 yıl içinde aynı bölgedeki diğer bir arama sahasında ve yine bir kesiften itibaren 3 yıl içinde de o bölgedeki mütebaki arama sahalarından arama sondajlarına başlamaya mecburdur.

3- Yukarıdaki fıkralardan herhangi birinin hükümleri dahilinde arama sondajlarına başlamış bulunan bir arayıcı, bu sondajlara, bir kuyunun tamamlanmasıyla bir yenisine başlanması arasında altı aydan fazla müddet geçirilmemek kaydıyla hüsnüniyetle devam etmeye mecburdur.

MADDE 59- Bir arama sahasında yapılan bir kesfi müteakip, aksine muhik sebep bulunmadıkça, arayıcı, sahayı tesbit etmek ve inkişaf ettirmekle ve bir işletmeci imis gibi bulunan petrolü istihsal eylemekle mükelleftir.

Bu takdirde arayıcı, petrol ameliyatı ve istihsal olunan petrol bakımından, bir işletmecinin bilcümle vecibelerine tabidir.

MADDE 60- Bir işletme ruhsatnamesi, işletmeciye, bu kanun hükümlerine tabi olmak kaydıyla, hakkı geçerli olduğu müddetçe, ilgili bulunduğu sahada petrol aramak, inkisaf ettirmek, istihsal etmek, istihsal ettiği petrolü nakletmek ve her safhada satmak haklarını verir.

İşletmeciye, tek basına veya diğer işletmecilerle birlikte talebi halinde sahaların rezerv ve üretim durumu elverişli olmak ve ekonomik olduğu kabul edilmek ve bu Kanunun amacına ve belge ile ilgili diğer hükümlerine uygun görülmek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla belge de verilebilir.

MADDE 61-1- Bir işletme sahası en çok 25 bin hektardır.

2- Bir bölgede bir hükmi sahis aynı zamanda mecmuu 150 bin hektari aşmayan işletme sahalarına sahip olabilir.

3- Hiçbir hükmi sahis 1 ve 2. fıkralarda yazılı tahditleri doğrudan doğruya veya dolayısıyla bertaraf edecek şekilde diğer bir hükmi sahis ile anılamaz.

4- Bir işletme ruhsatnamesi 63 ve 64 üncü maddelerde gösterilen yollardan başka surette istenemez ve verilemez.

MADDE 62- İşletme sahaları simal-cenup ve sark-garp istikametlerindeki doğru hatlarla çevrilir. Sahaların en ve boy nisbeti, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimi bakımından, Nizamname hükümlerine uygun olması lazımdır.

MADDE 63-1- Arama sahasında bir kesif yapmış bulunan ve arama ruhsatnamesi yürürlükte iken Nizamname hükümlerine uygun olarak işletme ruhsatnamesi talep eden bir arayıcıya, arama sahası dahilinde kendi seçtiği ve arama sahasının yarısını aşmayan herhangi bir veya müteaddit arazi parçası için 61 ve 62. maddelerdeki tahditlere tabi olmak kaydıyla, arama ruhsatnamesinin verildiği tarihte cari bulunan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilir. Arayıcı, taleplerine ruhsatname harcinin ödendiğini gösteren makbuzu da bağlar.

2- İşletme ruhsatnamesinin verilmesiyle arama ruhsatnamesi nihayet bulur. Ancak, arama sahasının arta kalan bölümü için hak sahibi tarafından yeniden arama ruhsatı talebinde bulunur ise, bu talep Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne Kanunun 53 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası hükmü dışında değerlendirilebilir.

3- Arama sahasının yarısını aşmamak üzere işletme sahalarının tayin ve tahdidinde riayet edilecek esaslar ve usuller Nizamname'de gösterilir.

4- İşletme ruhsatnamesi talep eden arayıcı, ruhsat talebine işletme sahasının geliştirilmesi ve üretimi ile ilgili bir programı ekler. Genel Müdürlük bu programda petrol endüstrisinin gereklerine ve Türkiye ihtiyaçlarına uygun değişiklikler yapmasını isteyebilir.

MADDE 64-1- Üzerinde arama veya işletme hakkı bulunmayan bir saha, işletme ruhsatnamesi mevzu olarak, Bakanlar Kurulu kararıyla müzayedeye çıkarılabilir.

İşletme ruhsatnamesi evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme sahasının tamamı veya bir kısmı yine Bakanlar Kurulu kararıyla müzayededen kaldırılabilir.

2- Müzayedeye çıkarılan bir saha için, müzayedeye kararı kaldırılmadıkça, başka suretle arama ve işletme ruhsatnamesi verilemez.

3- 1. fıkrada yazılı müzayedeye, Nizamname hükümleri dahilinde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

4- Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini tazammum etmez.

5- Su kadarki, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, müzayedeye çıkarmadan önce, T.P.A.O.'na bu sahayı işletme ruhsatnamesi konusu olarak isteyip istemediğini, süre tayini suretiyle yazacağı bir yazı ile T.P.A.O.'dan sorar. T.P.A.O.'nin talebi halinde saha müzayedeye çıkarılmaz ve işletme ruhsatı konusu olarak T.P.A.O.'na verilir.

MADDE 65-1- Bir işletme ruhsatnamesinin süresi, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 20 yıldır.

2- Arama sahasındaki bir kesfi müteakip, inkisaf için arama ruhsatnamesi, 55. maddenin 4. fıkrası gereğince temdid edilmiş ise, temdid müddeti işletme ruhsatnamesinin müddetine mahsup olunur.

3- Vecibelerini tamamen yerine getirmiş olan işletmecinin talebi üzerine, işletme ruhsatnamesi Genel Müdürlük tarafından milli menfaatlere, teknik ve ekonomik esaslara uygunluğu tesbit ve teklif edilmek suretiyle ve toplamı (10) ar yılı geçmemek üzere iki defa Bakanlar Kurulu kararıyla uzatılabilir.

MADDE 66- İşletmeci:

1- Hakkının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl zarfında, işletme sahasının hudutlarını Nizamname'nin gerektirdiği tarzda ve münasip miktarda hudud noktalarıyla işaretlemeye,

2- İşletme sahasının tadil edilmesi halinde, bu tadilin tatbik mevkiine konulduğu tarihten itibaren 4 ay zarfında işletme sahasında değişmiş bulunan hudutlarını münasip miktarda hudud noktalarıyla 1. fıkrada yazılı olduğu veçhile işaretlemeye,

3- İşletme sahasının hudud noktalarını muhafaza etmeye, mecburdur.

MADDE 67- Bir işletmeci, işletme sahası kafi derecede inkisaf ettirilmemişse, işletme ruhsatnamesinin yürürlük tarihinden itibaren altı ay zarfında bir inkisaf sondajına başlamaya ve o zamana kadar yapılandan daha geniş ölçüde olmak üzere her

petrollü araziyi hüsnüniyetle tayin ve inkisaf ettirmeye, bunlardan petrol istihsaline, bu petrolü için pazar aramaya ve onu satmaya mecburdur.

MADDE 68-1- Bir işletmeci, işletme ruhsatnamesinin alınmasından başlayarak bir yıl içinde işletme sahasından ekonomik miktarda petrol istihsal etmediği takdirde Genel Müdürlük kendisine ekonomik istihsal şartlarını da göz önünde tutarak 90 gün süre verir. İşletmeci bu süre içinde de ekonomik miktarda petrol istihsalinde bulunmazsa işletme hakkı düşer. (1)
2- Bir işletme sahasında yapılan ekonomik miktarda petrol istihsalı durduğu takdirde, Genel Müdürlük işletme ruhsatnamesinin ilk bir yılı sona erdikten sonra en az 90 günlük bir süre vererek işletmeciden ekonomik miktarda petrol istihsaline yeniden başlamasını isteyebilir. İşletmeci, bu tebligata rağmen, mücbir sebep olmaksızın ekonomik miktarda petrol istihsaline başlamazsa, verilen süre sonunda işletme ruhsatnamesi düşer.
Ancak, bu tebligat istihsalin durduğu tarihten itibaren 3 ay ve işletme sahasında arama veya işletme sondajları hüsnüniyetle yapılmakta ise 1 yıl geçmeden icra edilemez.

MADDE 69- 1. İşletmeciler her işletme sahası için bir Devlet hakkı ödemekle mükelleflerdir. Devlet hakkı işletme sahasının hektarı basına yilda;
1 inci yıl için 2250
2 inci yıl için 3000
3 üncü yıl için 3750
4 üncü yıl için 4500
5 inci yıl için 6000
6 inci ve müteakip yıllar için 7500 Türk Lirası'dır.
Bakanlar Kurulu, bu miktarları on katına kadar artırabilir.
2- Arama sahasındaki bir kesif dolayısıyla işletmeci mükellefiyetlerine tabi bir arayıcının ödeyeceği Devlet hakkı, arama sahasının yarısı için, arayıcı sıfatıyla ödemesi gereken Devlet hakkından fazla olamaz.

BÖLÜM : 4 **Ameliyatın Birleştirilmesi**

MADDE 70- İşletme sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan ve ameliyatlarını birleştirmekle israfın önleneyeceği, istihsalin ve verimin artacağı veya istihsal maliyetinin azalacağı anlaşılan işletmeciler, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün dermeyen edebileceği makul şartları kabul ettikleri takdirde, bu Genel Müdürlüğün tasvibi ile ameliyatlarını birleştirebilirler. İşletmecilerin bu yoldaki talepleri kısa bir zamanda karara bağlanır.

MADDE 71- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce dermeyen olunan şartlara tabi olmak kaydıyla ameliyatlarını birleştiren işletmeciler, birleştirilmiş petrollü arazinin verimli olarak işletilmesinin bütün icaplarına tevessül edebilirler. Ve müsterek istihsal için tek bir Devlet hissesi ödeyebilirler. Bu suretle birleşen işletmeciler birleşme haricinde kalan sahaları için normal olarak ödemekle mükellef buldukları Devlet hakkına ilaveten, birleştirilmiş petrollü arazi üzerinden aralarında tayin ve tesbit edecekleri nispetlerde Devlet hakkı ödemekle mükelleflerdir.

MADDE 72-2808 Sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 73- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından dermeyen olunmuş şartlar ve yukarıdaki maddelerde zikredilen hususlar müstesna olmak üzere birleştirme, işletmecilerin kendi sahalarında ve bu sahalar üzerinde sahip oldukları haklarda ve vecibelerde değişiklikli tazammun etmez.

BÖLÜM : 5 **Arama ve İşletmeye Ait** **Müsterek Hükümler**

MADDE 74- Bir hükmü sahipliş bunun hisselerinin % 25'inden fazlasına veya karinin baslıca kısmına doğrudan doğruya veya dolayısıyla sahip olan veya idaresinde karar verme, kontrol etme veya müdürlerini tayin eyleme selahiyetini haiz bulunan hükmi sahişların aynı bölge dahilinde iktisap ettikleri arama sahalarının adedi (8) den ve işletme sahalarının yüzölçümlerinin mecmuu 150 bin hektardan fazla olamaz.

MADDE 75-1- Bir hükmi sahsin sahip bulunduğu arama ve işletme sahalarının adet ve yüzölçümü bu Kanun'la tesbit edilen azami miktarları geçtiği takdirde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, münasip bir mehil vererek, fazla sahaların terkinini bu hükmi sahsın ister.

2-Arayıcı ve işletmeci 1. fıkraya gereğince yapılan tebligata riayet etmediği takdirde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, sahaları azami miktarlara irca edecek tarzda kisintılar yapar.

MADDE 76- Bir arayıcı veya işletmeci, kendi arama veya işletme sahaları dahilindeki veya civarındaki depolara giden toplama boruları ve yakıt hatları tesis edebilir.

MADDE 77- Bir arayıcı veya işletmeci yaptığı kesiften Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamani ve şekli Nizamname'de gösterilir.

MADDE 78-1- Bir arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme sahasından istihsal edip depoladığı petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle mükelleftir. Ancak;

a) Arama veya işletme sahası ile ilgili olarak yapılan arama, inkisaf veya istihsal ameliyelerinde, veya,
b) Daha çabuk, daha verimli veya nihai olarak daha büyük istihsal yapmak maksadıyla, aynı veya diğer bir hazne tabakasına sevk etmek suretiyle kendisi tarafından kullanılan petrollerden Devlet hissesi ödemez.

2- Petrol müstahsilinin ödeyeceği Devlet hissesi nakden veya bu maddenin 3 ncü fıkrasında derpis edildiği veçhile aynen ödenebilir. Ve bu ödemelerin tutarı kuyubasi fiyatı üzerinden hesaplanır. 13 ncü maddenin 1 nci fıkrası mucibince petrol hakkı sahibinden memleket ihtiyaçlarına mukabil temini talep edilen miktarlardan kendisi tarafından aynen ödenen Devlet hissesi miktarları tenzil edilir.

3 -a) Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, bir ödeme devresinin ilk ayı içinde, gelecek ödeme devresinde Devlet hissesinin tamamını veya bir kısmını aynen almak istediğini müstahsile bildirir.

b) Bu taktirde müstahsil bu petrolü, kendi petrolünü muhafaza ettiği depolarda Hükümet teskilatına teslim eder.

c) Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, tesbit ettiği Devlet hissesi petrolün tamamını veya bir kısmını müstahsilden kendi imkanları mevcut olduğu taktirde depolarından gayri bir yerde teslim etmesini isteyebilir. Ancak, bu teslimat, müstahsilin deposundaki teslimattan daha masraflı olduğu takdirde, ilave masraf Hükümetçe müstahsile ödenir.

4- Bir müstahsilden, Devlet hissesi olarak aynen alınan:

a) Gazi hiçbir suretle,

b) Mayi petrolü ise 30 günden fazla,

Depoda muhafaza etmesi istenemez.

MADDE 79-1- Arayıcı ve işletmecilerin ödemekle mükellef buldukları Devlet hakkı ve hissesi kendi beyanları üzerine tahakkuk ettirildikten sonra maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tesbit olunan farklar üzerinden ikmalen Devlet hakkı ve hissesi tarhiyatı yapmaya Genel Müdürlük yetkili ve görevlidir.

İkmal tarhiyatına karşı ilgililerin Bakan nezdinde yapacakları itiraz, ihtilafli kısmın tahsilini durdurur.

Bakan kararının taraflara tebliginden sonra bu karar gereğince tahsil edilecek miktar İşleri Genel Müdürlük'çe ilgiliye teblig olunur.

İkmalen tarhedilen Devlet hakkı ve hissesi yüzde yüz fazlası ile alınır.

2- Devlet hakkı ve hissesi, tahakkukun ilgili bulunduğu takvim yılını takip eden yıldan itibaren 5 yıl içinde tarh ve teblig olunmadığı takdirde zaman asimina ugrar.

3- Nakden ödenecek Devlet hakkı ve hissesi Genel Müdürlüğün bulunduğu yer vergi dairesine ödenir. Devlet hakkı ve hissesinin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme usul, şekil ve zamani ile ikmalen tarhiyata ait diğer hususlar Nizamname'de gösterilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **Nakil, Tasfiye ve Diğer** **Ameliyeler**

BÖLÜM : 1 **Belge**

MADDE 80- Belge; yapılabilmesi müsaade, arama ve işletme ruhsatnameleri istihsaline mütevakıf bulunan ameliyeler müstesna olmak ve münhasıran belgede belirtilen işleri yapmak üzere sahibine bu kanun hükümleri dairesinde faaliyette bulunmak hakkını verir.

Belge süresi azami 30 yıldır. Bu süre Bakanlar Kurulu kararı ile daha 10 yıl kadar uzatılabilir.

MADDE 81- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, belge istihsalı için yapılacak müracaatin:

1- Mevki-i muameleye konmuş bulunan diğer bir müracaatla tedahül etmemesi,

2- Evvelce verilmiş ve müracaat tarihinde yürürlükte bulunan bir belge ile tedahül etmemesi,

3- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce bu Kanun'un maksadına aykiri görülmemesi, halinde, müracaatin alındığı tarihten itibaren 90 gün içinde bu Kanun'un maksadına uygun olarak tesbit edeceği şartlarla istenilen belgeyi verir.

MADDE 82-1- İki veya daha fazla müracaat veya bir müracaatla bir belge veya bir arama veya işletme ruhsatnamesi:

a) Aynı arazinin bir kısmının veya tamamının münhasıran veya birbirleriyle telif olunmayacak şekilde istimalini tazammum ediyorsa;

b) Aynı ihtiyacı teminen matuf aynı hizmeti istihdaf ediyorsa;

c) Boru hatları güzergahları birbirine tedahül ediyorsa;

İhtilafli sayılarak bu Kanun'un ihtilafların halline ait hükümleri dairesinde muameleye tabi tutulabileceği gibi, icabında ihtilafların halline mütedair Kanun Hükümlerinin tatbiki cihetine gidilmeden, belge iktisabı için yapılan bir talebin kabul veya reddinde gözönünde tutulması gereken kistaslara göre bir karar da verilebilir.

2- Bir petrol hakkı sahibi tarafından, petrolünü gerektiği şekilde nakletmemesinden dolayı, belgeyi haiz bir boru hattı sahibi aleyhine vaki müracaat, keza ihtilafı addolunarak 1 nci fıkra uyarınca muameleye tabi tutulur.

BÖLÜM : 2

Boru Hattıyla ve Diğer Vasıtalarla Nakliyat

MADDE 83-1- Esas gayesi, hariçte istihsal veya tasfiye edilmiş petrolü boru hattı ile bir başka memlekete müteveccih olarak Türkiye üzerinden, tasfiye veya diğer ameliyelere tabi tutulmaksızın (bu neviden nakliyat yapılması mutad olan temizleme ve diğer muameleler hariç) nakletmek olan petrol ameliyatına uygulanacak hukuki rejim Bakanlar Kurulu tarafından tesbit olunur.

2- Petrolünü nakletmek üzere tesis ettiği boru hattını tam kapasitede çalıştırmak ihtiyacında bulunmayan bir taşıyıcı, diğer bir petrol hakkı sahibi tarafından yapılan nakil teklifini, aşağıdaki şartlara uygun olduğu takdirde boru hattının siasî dahilinde ve taliplerin nakledilecek petrol miktarlarının nisbetine göre kabul eder:

a) Tasınması teklif edilen petrolün nev'i ile diğer fiziki evsafının taşıyıcının tasımakta bulunduğu petrolünkine uygun olması,

b) Tasınması teklif edilen miktarın makul bir asgari hadde bulunması,

c) Nakledilecek petrol için makul ve munsif bir nakil ücretinin teklif olunması,

d) Teklif sahibi tarafından Nizamname hükümlerindeki diğer tahdidatın kabul edilmesi.

MADDE 84-1- Boru hattı ve diğer vasıtalarla petrol nakleden bir taşıyıcı, nakliyata başlamadan evvel, Nizamname hükümleri dairesinde nakliyata ait ücret ve diğer şartları tesbit eden bir tarifeyi Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne verir.

2- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, bu tarifeyi, aldığı tarihten itibaren 60 gün zarfında kabul veya reddeder.

3- Derpis edilen nakil ücreti petrolü tasıtan ile, taşıyıcı için munsif ve makul olmadıkça tarife tasvib edilemez. Tarife taşıyıcıya, yıpranma, faiz ve amortisman paylarını havi nakliye masraflarına ilaveten, nakliye ameliyesinin ifa edilebilmesi için gerekli sermaye mevcutları esasına dahil kıymetler ile nakliye ameliyesinde fiilen kullanılan nakdi fonlar ve bunlara mütedair haklar üzerinden makul bir kar temin edecektir.

4- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün muvafakati veya talimatı veyahut fevkalade hal bulunmadıkça, tarife tasdik edilinceye kadar, baskaları için petrol nakli deruhte edilemez.

BÖLÜM : 3

Hüsnüniyet

MADDE 85-1- Faaliyeti için lüzumlu belgeyi alan bir petrol hakkı sahibi, ameliyatını hüsnüniyetle sevk ve idare etmekle mükelleftir.

2- 6987 Sayılı Kanun'la kaldırılmıştır.

3- 6987 Sayılı Kanun'la kaldırılmıştır.

BESİNCİ KISIM

Petrol Ameliyatına Müteallik Diğer Haklar ve Vecibeler

BÖLÜM : 1

Satih ve Su Hakları

MADDE 86-1- Bir müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge, taalluk ettiği arazinin malik veya zilyedine veya bu arazinin petrolden gayri ihtiva ettiği madenlere ait haklarla bunlar üzerinde tesis edilmiş veya edilecek diğer hakları ihlal etmez.

2- Petrol hakkı sahibi, petrol ameliyeleri dolayısıyla kullanma hakkının taalluk ettiği gayrimenkule veya bunun üzerindeki tesisler ve civarındaki gayrimenkul veya tesislere yaptığı zararı, kusur olup olmamasına veya yapılan zararın önceden tahmini mümkün bulunup bulunmamasına bakılmaksızın, tam olarak tazmin etmekle mükelleftir.

Bundan doğan tazminat alacakları haksiz fiiller hakkındaki zaman asimine tabidir.

MADDE 87-1- Bir petrol hakkı sahibi; arama, işletme veya belge sahasında veya civarında petrol ameliyatı için lüzumlu olan arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma veya kamulastırma yolu ile; arazi sahipsiz ise ruhsatnamesine veya belgeye kaydedilmek suretiyle iktisap edebilir.

Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı 3 yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin maliki de petrol hakkı sahibinden bu arazinin kamulastırılmasını isteyebilir.

Ancak, diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, petrol hakkı sahibi özel mülkiyet konusu arazinin sahibi ile anlaşmak suretiyle mülkiyetini de iktisap edebilir.

2-a) Kamulastırma kararı talep üzerine Genel Müdürlüğe verilir. Bu, Kamu yararına ilişkin bir karar hükmünde olup müteakip işlemler istimlak Kanunu hükümleri dairesinde cereyan eder.

b) İstimlak edilen arazinin mülkiyeti Hazine'ye kullanma hakkı istimlak bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur.

3- Bu madde hükümleri dairesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatnamesi veya belgenin bir cüz'ü olup, bunların mer'iyet müddetlerince devam eder.

MADDE 88- Arayıcı, işletmeci veya belge sahibi; arama, işletme veya belge sahası içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını iktisap ve diğer kanunların hükümlerine riayet etmek şartları ile:

1- Sondaj veya sair suretlerde su aramak ve bulunan suları kullanmak,

2- Mevcut diğer suların ameliyeleri için lüzumlu miktarını baskalarının bu su üzerindeki haklarına hâlel getirmemek kaydıyla kullanmak,

Hak ve selahiyetlerini haizdir.

BÖLÜM : 2

Terk ve Sahaya İlave

MADDE 89-1- Bir petrol hakkı sahibi, arama ruhsatnamesini bir ay evvelden, diğer petrol haklarını üç ay evvelden Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne haber vermek şartıyla terkedebilir. Bu takdirde, arama veya işletme ruhsatnamesinden veya belgeden doğan haklar, ihbar mektubunda bildirilen tarihte sona erer. Petrol hakkı sahibinin bu tarihe kadar olan vecibelerini ifa ettikten sonra her türlü mükellefiyeti de nihayet bulur.

2- Bir petrol hakkı sahibi, arama, işletme veya belge sahasının bir kısmını terkedebilir. Bu takdirde yukarıdaki hükümler ancak terkedilen saha nisbetinde tatbik olunur.

MADDE 90- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü petrol hakkı sahibinin talebi üzerine, bu Kanun'un saha adedi ve yüzölçümü bakımından koyduğu tahdidata tabi olmak kaydıyla, arama ve işletme sahalarına ilaveler yapabilir.

BÖLÜM : 3

Tesislerin Kaldırılması

MADDE 91-1- Müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belgenin terk veya feshedilmesi, müddetlerinin nihayetlenmesi veya sair suretlerle arazi üzerindeki kullanma hakkı sona erdiği takdirde, petrol hakkı sahibi, araziye ve üzerinde bulunan her şeyi Nizamname ile tesbit edilen sekile ifrag ettikten sonra terkedebilir.

2- Aksi takdirde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü masrafi petrol hakkı sahibine ait olmak üzere araziye bu sekile sokar.

MADDE 92- Petrol hakkı sahibi; arama, işletme veya belge sahasında yahut kullanma hakkına sahip olduğu arazide kurduğu veya bulundurduğu tesislerle bunların mütemmim cüzlerini ve tesislerin teferruatı sayılsın veya sayılmasın diğer bütün menkul mallarını, aşağıdaki maddelerin hükümleri saklı kalmak kaydıyla her zaman kaldırabilir.

MADDE 93- Petrol hakkı sahibi tarafından 92 nci maddede yazılı bulunan ve kullanma hakkını sona ermesi tarihinden itibaren 90 gün içinde bu hakkın taalluk ettiği araziden kaldırılmayan herhangi bir malın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder.

MADDE 94-1-a) Sona eren kullanma hakkının taalluk ettiği arazide bir petrol hakkı sahibi tarafından vücuda getirilmiş bina ve diğer sabit tesisler;

b) Petrol hakkı sahibi tarafından açılan veya tesis edilen ve fakat oldukları yerde kullanılmayan veya Türkiye'de kullanılmak istenmeyen herhangi bir sondaj veya su kuyusundaki muhafaza boruları ve tanklar, toplama boruları, yakıt hatları veya petrol boru hatları Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından satın alınabilir.

2- Yukarıdaki fıkralarda yazılı tesisat ve malların petrol hakkı sahibi tarafından kaldırılabilmesi, evvela Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne bunları satın alıp almayacağını bildirebilmesi için en aşağı 30 günlük bir mehil verilmesi ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün de bu malları satın alacağını verilen mehil içinde petrol hakkı sahibine teblig etmemiş olması taktirinde mümkündür.

3- Bu madde gereğince Genel Müdürlüğün satın almak istediği bilyümlle tesisat ve mallarin bedeli, anlasma yolu ile tesbit edilmediği takdirde, talep üzerine mahalli asliye mahkemesince tayin olunur.

ALTINCI KISIM **Vergilendirme**

MADDE 95-1- Petrol hakkı sahibinin yürürlükte bulunan bütün ergi, resim ve harç kanunları ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine, bunların ek ve tadillerine ve bunların yerine kaim olacak kanunlara tabidir. Su kadar ki, bunların safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef buldukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri tevkifatı toplamı % 55'i geçemez.

2- Esas faaliyetleri bu Kanun'a göre petrol ameliyatı olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir istirak teessüs etmiş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

3- Bu Kanun'da yazılı petrol ameliyeleri ile birlikte umumi hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahipleri; petrol ameliyelerine müteallik faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis eder, bu mahiyetteki muamelelerini tefrik etmek üzere ayrı kayıt ve muhasebe tutar ve petrol ameliyelerinin netice hesaplarını diğer faaliyetlerin netice hesaplarına karistirmaksizin ayrı bir beyanname ile bildirirler. Petrol ameliyelerinden mütevellit neticeler müstakil olarak vergilendirilir.

MADDE 96- 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12.maddesinin 1 nci fıkrasındaki istisna ile ilgili hükümler petrol ve petrol mahsullerinden elde edilen gelir ve kazançta uygulanamaz.

MADDE 97-1- 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 14. maddesi gereğince kurum kazancının tesbitinde mükellefler tarafından hasılatından indirilebilecek giderlerden başka petrol hakkı sahipleri aşağıdaki indirimleri de yapabilirler:

- a) Petrol hakkı sahibi kurumların, Petrol Kanunu'nun 56.maddesinde değişiklik yapan bu Kanun'un 25.maddesinde belirtilen mahsup işleminden sonra, varsa, ödedikleri Devlet hakkı ve hisseleri,
- b) Petrol hakkı sahibi kurumların ellerindeki sahanın terk edilmesi gereği olarak terk ettikleri ekonomik değerlerin henüz itfa edilmemiş bakiye değerleri,
- c) Petrol hakkı sahibi kurumların aktifleştirmedikleri arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderleri,
- d) Tükenme payları.

2- Tükenme payı petrol hakkı sahibinin sermaye hesabına alarak aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderleri toplamından ibaret olup, Vergi Usul Kanunu'nun 316 nci maddesi hükmüne kıyasla her saha için ayrı ayrı olmak üzere, Maliye Bakanlığı ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce müstereken belli edilecek nisbetler üzerinden itfa edilir. Ancak, sahanın petrol istihsalından başka bir maksada tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol ameliyesinin sona erdiği tarihte bu sahanın petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer tükenme payından indirilir.

MADDE 98- Petrol hakkı sahibi kurumların ekonomik değerleri Vergi Usul Kanunu'nda yer alan değerlendirme hükümlerine göre değerlendirmekle beraber, bu kurumların aktifleştirdikleri ve bu Kanun'la tarifleri ve esasları belirtilen arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderleri kayıtlı değerleri üzerinden değerlendirilir. Bu değerler bu işler için yapılan gerçek giderlerden fazla olamaz.

Bu giderlerin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Tercih hakkı bu gruba dahil masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesinde kullanılır.

MADDE 99- Petrol hakkı sahibi tarafından aktifleştirilen arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderlerinden ekonomik değer maliyeti ile bu ekonomik değer elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulması ile ilgili masraflar amortisman yolu ile, diğerleri ise rezerv durumu dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak esaslara göre itfa olunur.

MADDE 100- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 101- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 102- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 103- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 104- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 105- 1702 Sayılı Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 106- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 107- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 108- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 109- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 110- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 111- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

YEDİNCİ KISIM **İthalat İhracat ve Transferler**

BÖLÜM : 1 **İthalat, İhracat ve Transferler**

MADDE 112-1- Bir petrol hakkı sahibi bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına Türkiye'deki petrol ameliyesi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının insasi, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç olmak üzere Genel Müdürlükçe lüzumlu görülen malzemeyi, akaryakiti ve kara, deniz, hava nakil vasıtalarını münhasıran bu ameliyelerde kullanılmak kaydıyla, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerden muaf olarak ithal edebilir. Ancak, Bakanlar Kurulu, Türkiye'de istihsal veya imal edilen ve evsafı, mevcudu ve emre amade miktarı bakımından ithal edilen benzer maddelerle kıyası kabil bulunan maddelerin isimlerini içeren, ayrıntılı bir liste nesrederek bu listede gümrükten muaf olarak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tesbit edebilir. Bu liste ülkenin sanayideki gelişmesine paralel olarak değiştirilebilir. Listeler yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler bu Genel Müdürlükçe gerekliliği onaylanmak kaydıyla, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, muafiyetten faydalanırlar. Bu fıkrafta öngörülen istisna ve muafliklardan faydalanma süresi 2020 takvim yılı sonuna kadardır.

2- Petrol hakkı sahibi; hakkı yürürlükte bulunduğu müddetçe kendi petrol ameliyatı için lüzumlu olan ve yerli kaynaklardan temini mümkün bulunmayan ham petrolü, piyasa fiyatı üzerinden Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edebilir.

Bakanlar Kurulu, ithal edilen ham petrolün piyasa fiyatını serbest rekabet emsal fiyatlarını gözönünde bulundurarak tesbite yetkilidir.

3- Yukarıdaki fıkralar gereğince tanınan gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri muafiyeti, bu malzemenin bir petrol hakkı sahibinden petrol ameliyesinde kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün müsaadesi ile devri halinde de devam eder.

4- İkinci fıkra mucibince ithal edilen petrolden imal edilen petrol ürünleri ile petrol ameliyatında kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine devredilen malzemeler hariç, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edilmiş olan malzeme, doğrudan doğruya veya petrol ameliyatı sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan Gümrük Kanunu ve tarife cetvellerindeki hüküm ve şartlar dahilinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerine tabi tutulur. Su kadar ki, petrol ameliyesi yönünden ise yaramayan malzeme için Genel Müdürlüğün teklifi üzerine Maliye ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarının tasvibi suretiyle bu hükme bir istisna tanınabilir.

5- 2 nci fıkra mucibince ithal olunan petrolden imal edilen petrol mahsulleri, doğrudan doğruya veya petrol ameliyatı sayılmayan bir faaliyet yoluyla, Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan Gümrük Kanunu ve tarife cetvellerindeki hüküm ve şartlar dahilinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerine tabi tutulur.

Ancak, bu petrol mahsulleri Gider Vergisiyle ithalat ve dahili imalatın her ikisine samil buna mümasil vergilerin tatbikatında münhasıran dahili imalat sayılır.

MADDE 113- Malzemenin, 94 ncu maddede derpis edildiği şekilde Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce satın alınma hali müstesna, bir petrol hakkı sahibi, ithal etmiş bulunduğu malzemeyi ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç edebilir.

MADDE 114- Petrol hakkı sahibi, 13 üncü maddenin 1 inci fıkrası mucibince ihraç hakkına sahip olduğu petrol ile bu petrolden imal edildiği petrol mahsullerini her türlü ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç edebilir. İhraç edilen ham petrol, tabii gaz ve petrol mahsullerinin ihraç fiyatları bunların serbest rekabet emsal fiyatları ile değerlendirilerek Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce tesbit edilir.

Bu fiyatlar, Bakan onayı ile yürürlüğe girer. Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce değerlendirilmede, tabii gazın kalori esdeğeri yönünden ham petrol ihrac fiyatına bağlılığı ve alıcı piyasasına yakınlığı esas alınır.

BÖLÜM : 2 **Transferler**

MADDE 115-1- Bir petrol hakkı sahibi Maliye Bakanlığı'na ve Genel Müdürlüğe müracaatla, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç, Devlet hakları ve Devlet hisselerinin ödenmesi için gereken meblağı hariç tutmak şartıyla:

a) Türkiye'de petrol ameliyelerinden başka kaynaklardan elde ettiği nakdi fonlarla buna ait hakların bu Kanun'a ve Vergi Usul Kanunu'na göre tesbit edilecek sermaye mevcutları esasından ibaret değerini aşan kısmı hariç olmak üzere nakdi fonlarla buna müteallik haklarını.

b) Türkiye'de petrol ameliyelerinden başka kaynaklardan elde ettiği kısmi hariç bırakmak suretiyle sermaye mevcutları esasına dahil diğer kıymetleri nakden veya aynen, Vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

Su kadar ki, ayın olarak gelen sermaye yine aynen çıkarılacak durumda ise ayın olarak çıkarılır. Ekonomik değer yurt içinde satış veya devrinden doğan lehte farklar blokedir. Bedel yurt dışında alınmış fark döviz olarak Türkiye'ye getirilip bloke hesaba alınır. Yurda giren ve çıkan ayınların evsafa uygunluk ve müsaade konusu mallar olup olmadığı, gerektiğinde, Maliye Bakanlığı ve Genel Müdürlük eksperlerince denetlenebilir.

2- Bir petrol hakkı sahibi, Maliye Bakanının müsaadesi ile petrol ameliyelerinden başka kaynaklardan elde edilmiş ekonomik değerleri harice transfer ederek bunların karşılığında, Türkiye'deki petrol ameliyelerinde kullanılmak üzere hariçten nakit, hizmet, malzeme veya diğer bir ekonomik değer getirebilir.

Bu suretle harice transferine müsaade edilen ekonomik değerler karşılığında hariçten temin edilen nakit, hizmet, malzeme veya diğer ekonomik değerler petrol hakkı sahibince Türkiye'de petrol ameliyelerinden başka kaynaklardan elde edilmiş sayılır.

3- Petrol hakkı sahipleri ithal edilmiş müseccel sermayelerine mahsuben her zaman, ithal edilmiş sermayelerini aşan transfer edilecek net kıymetlerin transferi için ise ancak Kurumlar Vergisi Beyannamesi'nin verilme müddeti zarfında her beyannamenin verilmesini takiben transfer talebinde bulunabilirler.

Müddetinde yapılmayan transfer talepleri ancak gelecek Kurumlar Vergisi Beyannamesi süresi içinde yapılabilir.

4- a) Petrol hakkı sahibi bu Kanun'un 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre ihracına izin verilen petrolden sağladığı döviz, yurt dışında muhafaza edebilir.

Ihracına izin verilen petrolden sağlanan dövizin ihrac tarihindeki kur üzerinden Türk lirası karşılığı petrol hakkı sahibinin kanuni defterlerine hasılat olarak kaydedilir.

b) Yurt dışında muhafaza edilen döviz tutarı;

(1) Petrol hakkı sahibi tarafından Türkiye'ye ithal edilmiş müseccel sermaye ile ithal edilmiş sermayeyi aşan transfer edilecek net kıymetlerin transferlerinde mahsup edilir.

(2) Petrol hakkı sahibince, Petrol Kanunu çerçevesinde Türkiye'deki kendi petrol ameliyesi için gerekli her türlü dövizli ödemelerde kullanılabilir. Ancak, bu ödemeler Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye sayılmaz.

(3) Yurt dışında muhafaza edilen dövizin Türk lirası karşılığı bu Kanun'un transfer hükümleri uygulamasında nakdi fon olarak değerlendirilir.

Yurt dışında muhafaza edilen dövizin, gerek ithal edilmiş sermayeye gerekse ithal edilmiş sermayeyi aşan transfer edilebilecek net kıymetlere mahsubunda bu Kanun'un 116 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen döviz kurlarına ilişkin esaslar uygulanır.

c) Petrol hakkı sahibi her yıl Haziran ayı sonu itibarıyla (b) bendindeki mahsup ve kullanma işlemleri dışında kalan döviz tutarı üzerinden mutabakat sağlayarak bakiyeyi T.C.Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına aktarır. Petrol hakkı sahibi bu hesapta biriken dövizin (b) bendinde belirtilen maksatlar için ve anılan bentte yer alan esaslar dahilinde kullanılmasını talep edebilir.

d) Bu hükümler, petrol hakkı sahibi Türk sermaye şirketlerinin yabancı ortaklıklarla müstereken yapacağı aramalarda keşfedilecek sahalardan üretilecek petrolden yabancı ortaklığın payına düşen bölüm için de geçerlidir.

e) Türk sermaye şirketlerinin bu fıkra hükümleri gereğince yurt dışında muhafaza edebileceği dövizle ilişkin miktar ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 116-1- Petrol ameliyelerinde kullanılmak üzere Türkiye'ye ithal edilmiş olan nakdi fonlar ve buna müteallik haklarla sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden malzeme veya diğer ekonomik kıymetlerin değeri, ithalatın yapıldığı dövizle göre Türk parasının ithal tarihinde cari resmi kambiyo kuru üzerinden tesbit edilir.

Kıymet tayin ve tesbiti, Maliye Bakanlığı ile müstereken Genel Müdürlükçe yapılır.

2- Evvelce ithal edilmiş malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden diğer mevcudatı da ihtiva etmek üzere madde 115/1'de münferid nakdi fonlar ve buna müteallik haklar dahil iktisadi kıymetlerin harice transferleri için müracaat yapıldığı zaman bu hususda gereken transfer hakkının, transfer edilecek dövizin cins ve miktarının, kaabil-i tatbik

olan hallerde malzeme veya sermaye mevcutlari esasinin bir cüz'ünü teskil eden mevcudatin ithal edilenlerle aynı olduklarinin tevsiki, Maliye Bakanligi ile müstereken Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nce ifa edilecektir.

3- Bu suretle yapılacak tevsik muameleleri üzerine Maliye Bakanligi ile Genel Müdürlük tarafından dövizin cinsi hakkında verilecek kararda; petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek ekonomik kıymetlerin degerinin hangi memlekete mensup olduklari hususu ile diger ilgili hususlarin yazilmasi sarttir.

Hilafina delil bulunmadıkça, nakdi fonlar ile buna müteallik haklar da dahil olmak üzere transfer edilecek ekonomik kıymetlerin degeri, karsiliginda elde edildikleri kıymetlerin memlekete ithal tarihlerindeki siraya göre transfere tabi tutulur. Yukarıdaki esaslara göre degeri tesbit edilmiş nakdi fonlar ve buna müteallik haklarla sermaye mevcutlari esasinin bir cüz'ünü teskil eden diger ekonomik kıymetlerin transferi, ithal tarihinde cari olan resmi kambiyo kuru üzerinden yapilir. Bunlarin disinda kalanlar transfer tarihinde cari olan kambiyo kuruna tabidir. Ancak yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılan özelleştirme uygulamalari nedeniyle ithal edilecek yabancı sermaye, bu Kanunla düzenlenen kur garantili transfer ile ilgilendirilmez.

MADDE 117-1- Maliye Bakanligi, 115 nci maddenin 1 nci fikrasina göre vuku bulacak transfer taleplerini Petrol Isleri Genel Müdürlüğü ile müstereken ve aynı maddenin 2 nci fikrasi mucibince vuku bulacak transfer talebini de müstakilen tetkikten sonra 115 inci maddeye uygun olan talepler için gerekli müsaadeyi verir ve yukarıdaki maddelere tevfikan lüzumlu dövizi tahsis eder.

2- 1702 Sayili Kanun'un 55.maddesi ile kaldırılmıştır.

MADDE 118- Türk parasinin kıymetini koruma hakkındaki kanunlar ve bu kanunların ek ve tadilleri ile bunlara istinaden çıkarılan karar ve tebligler,bu Kanun hükümleri sakli kalmak üzere, petrol hakkı sahiplerine de uygulanir.

SEKİZİNCİ KISIM **Hususi Hükümler**

BÖLÜM : 1 **Personel Egitimi**

MADDE 119- Bir petrol hakkı sahipleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanligi ve İçişleri Bakanliginin görüşü alınarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanliginca verilen izinle yabancı idari ve mesleki personel ile uzman personel çalıştırılabilir. (4) (4817 sayili Kanunla 06.03.2003 te degistirilerek, 06.09.2003 tarihinde yürürlüğe girmistir.)

MADDE 120-1- İşletmeciler belge sahipleri, istihdam ettikleri yabancı şahıslar sayisinin yüzde 25'inden asagi sayıda olmamak üzere Türk vatandaşlarının (Devlet memurlari hariç) petrol ameliyelerinin her safhasında ihtisas kazanmalarini saglamak için yabancı memleketlerde veya Genel Müdürlükçe uygun görüldüğü oranda Türkiye'deki ilmi ve mesleki kurum ve işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarini üzerlerine almak suretiyle, temin ederler.

2- İhtisas yapacak kimseleri ve bunların gönderilecegi yerleri petrol hakkı sahibiyle Petrol Isleri Genel Müdürlüğü tesbit eder.

3- Bu suretle eğitim ve staj görenler masraflarini üzerlerine alan petrol hakkı sahiplerine karsi mecburi hizmet veya is mükellefiyeti ile bagli degildirler.

BÖLÜM: 2 **Kamu İktisadi Tesebbüslerinin** **Yapacaklari Petrol Ameliyeleri**

MADDE 121- Petrol hakkı sahibi Türkiye Petrolleri Anonim Ortakligi, bu Kanun'un 56 nci maddesinde öngörülen mükellefiyete tabi degildir.

BÖLÜM: 3 **Mücbir Sebepler**

MADDE 122- Tabii afetler, harp, isyan ve diger mücbir sebepler petrol ameliyatına tesirleri nisbetinde petrol hakkı sahibinin hak ve vecibelerini talik eder ve bu hak ve vecibelerinde tabi olduğu müddetler mücbir sebebin devami müddetine müsavi miktarda uzatilir.

DOKUZUNCU KISIM **Cezai Hükümler**

MADDE 123-1- Bu Kanuna göre memnu sayılan fiil, daha ağır cezayı istilzam etmediği takdirde, bu kısım hükümlerine göre cezalandırılır.

2- Bu kısım hükümlerinin tatbiki, petrol hakkı sahibi hakkında bu Kanunun diğer hükümlerinin tatbikine mani teşkil etmez.

MADDE 124-1- Müsaade istihlal etmeden jeolojik istiksaf yapanlar 5.000 Liradan 10.000 Liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

2- Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge almaksızın jeolojik istiksaftan gayri petrol ameliyelerini yapanlar 5.000 Liradan 25.000 Liraya kadar ağır para cezası veya bir aydan altı aya kadar hapis cezası veya her ikisi ile birlikte cezalandırılırlar.

3- Türk ilim ve araştırma müesseseleri tarafından jeolojik tetkikler yapmak hususunda selahiyet verilen şahıslara bu madde hükümleri tatbik olunmaz.

MADDE 125-1- Bu Kanun'a göre israf veya tehlikeli fiilleri yapanlara; bu fiilleri, tesbit olunacak bir şekilde durdurmaları için Genel Müdürlük tarafından emir verilir. Bu sürenin sonunda israf veya tehlikeli fiil devam ederse, devam ettiği her gün için failleri 5.000 Lira ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2- Yukarıda yazılı fiillerden dolayı önemli ve tamiri kaabil olmayan bir hasar meydana gelmişse, failleri hakkında bir aydan altı aya kadar hapis cezası veya fiilin devam ettiği her gün için 5.000 Liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası veya her ikisine birden hükümlenir.

MADDE 126- Bu Kanun'un verdiği bir hakkın kullanılmasına yahut bir vazifenin ifasına bilerek ve haksız olarak müdahale eden veya mani olanlar 500 Liraya kadar ağır para cezası veya bir aya kadar hafif hapis veya bu cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılırlar.

MADDE 127- Bu Kanun'a göre yapılan müracaatlarda ve muamelelerde bilerek hilaf-i hakikat beyanda bulunanlar 500 Liradan 2.000 Liraya kadar ağır para cezası ile veya bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile yahut bu cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılırlar.

ONUNCU KISIM

İdari Tedbirler

MADDE 128- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, bir petrol ameliyatında veya bu ameliyatla ilgili olarak israf veya tehlikeli bir fiil yapıldığı neticesine vardığı takdirde, israf veya tehlikeli fiili yapana münasip bir mehil vermek suretiyle bunu durdurmasını ve vaki hasarı tamir ve tashih etmesini ihtar eder. Eger bu müddet zarfında ihtar edilen husus yerine getirilmezse, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, masrafi petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, israf ve tehlikeyi önleyici tedbiri alır ve hasarı tamir ve tashih ettirir.

MADDE 129- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, bir petrol ameliyatında veya bu ameliyatla ilgili olarak mühim ve tamiri mümkün olmayan bir hasara sebebiyet veren veya vermesi muhtemel olan israf veya tehlikeli bir fiil yapıldığı neticesine vardığı takdirde, masrafi israf veya tehlikeli fiili yapana ait olmak üzere, arızayı gidermek için lüzumlu gördüğü kuyulara ve bilyümlü tesislere vaziyet edebileceği gibi, ameliyatı durdurmak da dahil olmak üzere her türlü tedbiri alabilir.

MADDE 130- Bu Kanun'a göre yaptığı bir müracaatta veya muamelede bilerek hilaf-i hakikat beyanda bulunmaktan dolayı selahiyetli mahkeme tarafından mahkum edilen bir şahsa, bu beyana müsteniden Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 'nce verilmiş olan haklar Bakan tarafından fesholunabilir.

MADDE 131- Petrol hakkı sahibi, mali mükellefiyetlerinden herhangi birini ifa etmezse, hakkında Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'un hükümleri tatbik olunur.

MADDE 132-1- Petrol hakkı sahibi bu Kanun'a, Nizamnameye, bunlara müstenit kararnamelere, emirlere veya müsaade, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesi veya belgede yazılı şartlardan herhangi birine riayet etmediği takdirde Genel Müdürlük, kendisine 90 gün zarfında bunlara riayeti aksi takdirde verilen müsaade, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesi veya belge ile ilgili ameliyelerin geçici bir süre için durdurulabileceğini veya doğrudan doğruya fesih müeyyidesinin uygulanacağını ihbar eder. Bu ihbara rağmen 90 günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin riayetsizliği devam ederse Genel Müdürlük ameliyeyi 90 günden az ve 180 günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurabileceği gibi, müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belgenin doğrudan doğruya feshi için Bakan'a teklifte bulunabilir.

2- a) Muvakkat durdurma müddeti zarfında, müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge sahibi tarafından, riayetsizliğin ref'edileceği hakkında Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne kabule sayan teminat verilirse, ameliyata müsaade

olunur.

b) Kabule sayan teminat verilmez ve riayetsizlik giderilmezse veya kabule sayan teminat verilmekle beraber riayetsizlik giderilmezse müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge sahibine 45 günlük bir müddet daha verilir. Bu mühletin hitamında riayetsizlik giderilmemisse müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge feshedilebilir.

3- Arama veya işletme ruhsatnamesi sahibi veya belge sahibi Kanun'un 13,57,58,59,67. ve 85 inci maddelerinin hükümlerine riayet etmediği takdirde, hakkında geçici durdurma tedbirine başvurulmaksızın, 90 günlük süre verilmek suretiyle doğrudan doğruya fesih müeyyidesi uygulanır.

4- Fesih kararı Genel Müdür'ün teklifi üzerine Bakan tarafından, geçici durdurma kararı ise Genel Müdür tarafından verilir.

5- Feshine karar verildiği takdirde, müsaadeden, arama veya işletme ruhsatnamesinden veya belgeden doğan haklar, fesih tarihinden itibaren sona erer.

6- Muvakkat durdurma kararı verildiği takdirde, petrolün satışına, tehlikeli fiilin ve israfın önlenmesine ve ameliyatın muvakkaten durdurulmasını intaç eden hadisenin ref'ine müteallik ameliyeler haricinde hiçbir ameliye yapılamaz.

ONBİRİNCİ KISIM Son Hükümler

BÖLÜM: 1 Yapılmakta Olan Petrol Ameliyatı

GEÇİCİ MADDE 1- 1- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte evvelce alınmış kanuni bir hakka müsteniden yapılmakta olan petrol ameliyatı bu tarihten itibaren 150 gün devam edebilir. Ameliyatın bu müddetten fazla devami, işbu Kanun'a göre alınacak mezuniyete bağlıdır.

2- Bu gibi ameliyelerin bu Kanun'un hükümleri dairesinde devamına izin verilebilmesi için:

a) Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 90 gün zarfında Petrol Dairesi'ne müracaat edilmesi,

b) Ameliyatı yapan şahsin bu ameliyatı yapmaktan bu Kanun hükümlerine göre men'olunmamış bulunması, lazımdır.

BÖLÜM: 2 Kanun'un Sümülü ve Mer'iyeti

MADDE 133- 1- 24 Mart 1926 tarihli ve 792 Sayılı Petrol Kanunu mülğadır

2- 6309 Sayılı Maden Kanunu hükümleri ve 2805 Sayılı Kanun'un 5 inci maddesi petrole tatbik edilmez.

MADDE 134- Bu Kanun'un teskilatla müsaade ve belgeye müteallik hükümleri nesri tarihinde, diğer hükümleri 14 ncü maddede zikrolunan Nizamname'nin mer'iyet tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 135- Bu Kanun'u Bakanlar Kurulu yürütür.

EK MADDELER

EK MADDE 1- 6326 Sayılı Petrol Kanunu ile bu Kanun'un bazı maddelerini degistiren 6558 ve 6987 Sayılı Kanunlarda; "İcra Vekilleri Heyeti", "Vekil", "Vekalet", "Petrol Dairesi" ve "Reis, tabirleri sirasi ile "Bakanlar Kurulu", "Bakan", "Bakanlık", "Petrol İşleri Genel Müdürlüğü" ve "Genel Müdür" olarak, 8 inci kısmının 1 nci bölüm başlığı "Personel Egitimi" ve aynı kısmın 2 nci bölüm başlığı "Kamu İktisadi Tesebbüslerinin Yapacakları Petrol Ameliyeleri" olarak degistirilmişlerdir.

EK MADDE 2- Bir belgeye dayanılarak petrol-kimya tesisleri için 112 inci madde gereğince ithal edilen ham madde, yardımcı kimyasal maddeler, işletme malzemeleri ve bünyesine giren diğer malzemelerle imal olunan petrol- kimyasal maddeler, doğrudan doğruya veya petrol ameliyatı sayılmayan bir faaliyet yoluyla Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, 112 nci maddenin 5 inci fıkrası hükmü uygulanmaz.

EK MADDE 3- Yerden çıkarılabilen kati hidrokarbonlardan asfaltit, bitümlü sıstlar ve bitümlü seyl gibi, petrol mahsullerinin üretilmesine elverişli olabilecek sahalar, Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile Petrol Kanunu kapsamına alınabilir.

Petrol Kanunu'na 1702 Sayılı Kanun'la Eklenen Geçici Maddeler

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce verilen arama ruhsatnamelerinin müddeti, verildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlere tabidir. Arama ruhsatnamesinin kısmen veya tamamen devri halinde de hüküm böyledir.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce kendi arama sahasında kesif yapan arayıcıya Petrol Kanunu'nun 55 inci maddesinin 4 üncü fıkrası gereğince Petrol Dairesi'nce tanınmış olan müddet, Kanun yürürlüğe girdiği tarihte bu Kanun'la kabul olunan 3 yili asmis olsa bile devam eder.

GEÇİCİ MADDE 3- Isbu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce Kanun'un 58 inci maddesi gereğince islemeye baslamış bulunan müddetler, eski hükümlere tabi kalirlar. Su kadar ki, sözü geçen müddetlerin geri kalan kısmi,yeni Kanun'un tayin ettiği müddetlerden uzun ise bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden itibaren yeni müddetin geçmesi ile müddet tamamlanmış olur.

GEÇİCİ MADDE 4- Isbu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce verilen isletme ruhsatnamelerinin müddeti, verildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlere tabidir. Isletme ruhsatnamelerinin kismen veya tamamen devri halinde de hüküm böyledir.

GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte 5 yıl ve daha fazla nakledilmiş olan zararlar müteakip yıllara devredilemez.

GEÇİCİ MADDE 7- Bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olan belgelerde yazili müddetler, verildikleri tarihte yürürlükte bulunan hükümlere tabidir.

GEÇİCİ MADDE 8- 6558 ve 6987 sayili Kanunlarla degişik 6326 sayili Petrol Kanunu'nun "Vergilendirme" basligini tasiyan 6 nci kisminda yer alan hükümleri degistiren ve kaldiran hükümler, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihi takip eden takvim yili basinda yürürlüğe girer. Bu Kanun'un yürürlüğünü takip eden takvim yili basina kadar,vergilendirme ile ilgili eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 9- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanligi Petrol Dairesi Reisligi ile Akaryakit Dairesi Baskanligi personelinin atanmalari, müktesep haklari sakli kalmak üzere, 657 sayili Devlet Memurlari Kanunu gereğince Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilen kadrolara, bu Kanun hükümleri gereğince yapilir. Bu islemler bir ay içinde bitirilir.

GEÇİCİ MADDE 10- Petrol Isleri Genel Müdürlüğü'nde teskili öngörülen Teftis Kurulu'na, öncelikle halen Akaryakit Bas Kontrolörlüğü ve kontrolörlüğü kadrosunu isgal eden elemanlar bir ehliyet sinavindan geçirilir ve kazananlar müfettis olarak atanirlar.

6326 Sayili Petrol Kanunu'na 2808 Sayili Kanunla Eklenen Geçici Maddeler

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce islemeye baslamış olan itiraz, itirazlari inceleme ve yargi mercilerine basvurma sureleri bu Kanun'un yayimi tarihinden önce uygulanan hükümlere tabidir.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Petrolleri Anonim Ortakliginin her bölge için almış olduğu arama ruhsatnameleri sayisi bu Kanun'da belirtilen süreler sonuna kadar geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 3- Türkiye Petrolleri Anonim Ortakliginin bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce yaptığı arama ruhsatnamesi müracaatlari ila Kanuni süreleri sona eren arama ruhsatnamelerinin yeniden iktisabi için yapmış olduğu müracaatlar, arama ruhsatnamelerinin toplam adedi petrol bölgesi sayisinin on katini asmamak kaydiyla, bu Kanun'un yayimi tarihinden önce uygulanan hükümlere tabi tutulabilir.